

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Význam a působení Úřadu pro ochranu
hospodářské soutěže**

Bc. Pavla Zehlerová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pavla Zehlerová

Provoz a ekonomika

Název práce

Význam a působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Název anglicky

The Importance and Impact of Office for the Protection of Competition

Cíle práce

Cílem diplomové práce "Význam a působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže" je analyzovat působení a činnost Úřadu. Dílčími cíli práce jsou seznámení s politikou hospodářské soutěže, Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, jeho posláním, kompetencemi a kontrolní činností a dále prozkoumání, jakým způsobem je prováděn dohled v ČR.

Metodika

Pro zpracování literární rešerše bude provedena analýza a nastudování vybrané odborné literatury. Dalšími potřebnými zdroji informací v dané problematice budou internetové servery, zejména samotné webové stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Mnoho informací o Úřadu samotném lze získat z brožur a propagačních materiálů, kterými jsou zejména Výroční zprávy a Informační listy. V praktické části budou shromážděny údaje pro analyzování činnosti Úřadu a dále získána data k možnosti aplikace politiky Úřadu na konkrétní případ. Jsou zde využívány vědecké metody syntézy a analýzy.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, hospodářská politika, hospodářská soutěž, kontrolní činnost, zakázané dohody, dominantní postavení, slučování podniků, nekalá soutěž, sankce.

Doporučené zdroje informací

- BEDNÁŘ, J. Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi : z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, 624 s. ISBN 80-7179-428-7.
- FIALOVÁ, H. Malý ekonomický výkladový slovník. 8. vyd., Praha: A plus, 2007, 208 s. ISBN 978-80-903804-0-0.
- HOLMAN, R. Ekonomie. 5. vyd., Praha: C.H. Beck, 2011. 691 s. ISBN 978-80-7400-006-5.
- KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, L. Hospodářská politika. 3. vyd. Ostrava: Sokrates, 2012. 293 s. ISBN 978-80-86572-76-5.
- MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J. Soutěžní právo. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.
- SLANÝ, A., FRANC, A. Hospodářská politika, Distanční studijní opora. 1. vyd. Brno: ESF MU, 2004, 106 s. ISBN 80-210-3476-9.
- SLANÝ, A. Markoeconomická analýza a hospodářská politika. Praha: C.H. Beck, 2003, 375 s. ISBN 80-7179-738-3.
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. (c) 2012 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže URL: <<http://www.uohs.cz/cs/uvodni-stranka.html>>

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 12. 2. 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Význam a působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Romanu Svobodovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné připomínky, konzultace a rady při tvoření mé diplomové práce.

Význam a působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

The importance and impact of Office for the Protection of Competition

Souhrn

V této diplomové práci je popsána politika hospodářské soutěže a soutěž samotná. Práce se také zabývá jednotlivými tržními strukturami, se kterými se na trhu můžeme setkat. Na to navazují formy narušení hospodářské soutěže a sankce, které za porušení mohou být uděleny. Dále navazuje kapitola o Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kde je shrnuta činnost Úřadu, jeho historie, poslání, kompetence a rozhodování. S Úřadem také souvisí současné soutěžní právo a jeho vývoj. V praktické části práce je úkolem analýza činnosti Úřadu, tedy popsat a vyčíslit vývoj v jednotlivých oblastech, které má na starosti. Dále je uvedeno, jakým způsobem Úřad informuje veřejnost a komunikuje s ní. Poslední část práce se zabývá porovnáním vzájemného působení HDP s počtem a výší pokut udělených Úřadem v odvětví telekomunikací a energií v období let 2004-2013.

Summary

This thesis describes competition policy and competition itself. The work also deals with market structures which are found in the market. The related forms of distortion of competition and sanctions for breaches, that may be granted, follow. Subsequently there is a chapter about the Office for the Protection of Competition, which summarizes the activities of the Office, its history, mission, competencies and decision-making. The Office is also related to the current competition law and its development. There is task of analysis of Office in the practical part of the thesis describing and quantifying development in various areas, which is in charge. It is also shown how the Office informs the public and communicates with it. The last part deals with the comparison of the interaction with the GDP number and amount of fines imposed by Office in the telecommunications and energy in the period 2004-2013.

Klíčová slova: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, hospodářská politika, kontrolní činnost, zakázané dohody, dominantní postavení, slučování podniků, nekalá soutěž, veřejné zakázky, sankce.

Keywords: Office for the Protection of Competition, economic policy, control activities, prohibited agreement, dominance, merger, unfair competition, procurement, sanctions.

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl a metodika práce	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika práce	12
3	Politika hospodářské soutěže	14
4	Hospodářská soutěž	16
4.1	Tržní struktury, narušující hospodářskou soutěž.....	16
4.1.1	Monopol	16
4.1.2	Oligopol.....	18
4.1.3	Dominantní postavení firmy na trhu.....	19
4.2	Formy narušení soutěže	19
4.2.1	Zakázané dohody	19
4.2.2	Zneužití dominantního postavení	26
4.2.3	Slučování podniků	28
4.2.4	Nekalá soutěž.....	30
4.3	Sankce za porušování hospodářské soutěže	30
4.3.1	Sankce peněžité - pokuty.....	30
4.3.2	Nápravná opatření.....	31
4.3.3	Sankce procesní povahy	32
5	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	33
5.1	Historie úřadu	35
5.2	Poslání, kompetence a rozhodování	37
5.3	Program a pravidla umožňující získání mírnějšího trestu	38
5.3.1	Leniency program.....	38
5.3.2	Alternativní řešení některých soutěžních problémů	39
5.4	Soutěžní právo	40
5.4.1	Vývoj soutěžního práva	40
5.4.2	Současné soutěžní právo.....	42
6	Analýza činnosti ÚOHS.....	44
6.1	Zakázané dohody	44
6.1.1	Významné případy zakázaných dohod	46

6.2	Zneužití dominantního postavení	47
6.3	Spojování soutěžitelů.....	48
6.3.1	Významný případ nepovoleného spojení soutěžitelů	50
6.4	Sankce uložené Úřadem	51
6.5	Rozkladové řízení a soudní přezkum v oblasti hospodářské soutěže.....	52
6.6	Veřejné zakázky a koncese.....	54
6.6.1	Přehled nejvyšších pokut uložených v roce 2013.....	56
6.6.2	Vybraný případ porušení při plnění veřejné zakázky	57
6.7	Rozkladové řízení a soudní přezkum v oblasti veřejných zakázek	57
6.8	Významná tržní síla	58
6.8.1	Významný případ porušení v oblasti významné tržní síly	59
6.9	Informační činnost.....	60
7	Porovnání vzájemného působení HDP s počtem a výší pokut udělených ÚOHS ve vybraných odvětvích.....	62
7.1	Přehled výše a vývoje HDP v období 2004-2013	62
7.2	Porušení hospodářské soutěže v odvětví telekomunikací v období 2004-2013	63
7.3	Porušení hospodářské soutěže v odvětví energií v období 2004-2013.....	64
7.4	Zjištění závislosti pomocí Pearsonova korelačního koeficientu.....	66
7.5	Shrnutí výsledků v pozorovaných oblastech	67
8	Závěr	68
9	Seznam literatury	71
10	Přílohy.....	74
	Příloha 1: Organizační struktura ÚOHS k datu 31. 12. 2013	74
	Příloha 2: Výše HDP, pokut v telekomunikacích a oblasti energií v ČR za období 2004-2013 (logaritmické měřítko)	75
	Příloha 3: Podkladová tabulka pro graf v lineárním měřítku.....	76
	Příloha 4: Výše HDP, pokut v telekomunikacích a oblasti energií v ČR za období 2004-2013 (lineární měřítko)	77

Seznam tabulek

Tabulka 1: Typy tržních struktur	15
Tabulka 2: Počet zahájených správních řízení v oblasti zneužití dominantního postavení.	48
Tabulka 3: Přehled nejvyšších pokut uložených v roce 2013 v oblasti veřejných zakázek	56
Tabulka 4: Podkladová data, výpočet Pearsonova koeficientu.....	66

Seznam obrázků

Obrázek 1: Budova ÚOHS, Brno	36
Obrázek 2: Logo ÚOHS	36

Seznam grafů

Graf 1: Zaměstnanci ÚOHS dle sekcí.....	35
Graf 2: Počet případů vyřešených alternativním řešením.....	40
Graf 3: Počet zahájených správních řízení v oblasti zakázaných dohod	45
Graf 4: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod	45
Graf 5: Počet zahájených správních řízení v oblasti spojování soutěžitelů.....	49
Graf 6: Spojování soutěžitelů dle druhu rozhodnutí.....	50
Graf 7: Výše sankcí uložených v I. stupni v milionech Kč	51
Graf 8: Počet zahájených prvostupňových správních řízení.....	54
Graf 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí	55
Graf 10: Počet podaných rozkladů.....	58
Graf 11: Počet vydaných tiskových zpráv	61
Graf 12: Hrubý domácí produkt v mld. Kč (v běžných cenách).....	62
Graf 13: Vývoj hrubého domácího produktu v ČR (ve stálých cenách)	63
Graf 14: Počet udělených pokut a jejich celková výše v oblasti hospodářské soutěže v odvětví telekomunikací v letech 2004-2013	64
Graf 15: Počet udělených pokut a jejich celková výše v oblasti hospodářské soutěže v odvětví energií v letech 2004-2013	65
Graf 16: Počet povolených spojení soutěžitelů v odvětví energií v letech 2004-2013.....	66

1 Úvod

V současném světě se vyskytuje v každé tržní ekonomice nějaká instituce, která má na starosti a za úkol ochranu hospodářské soutěže. Ani v České republice tomu není jinak. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále ÚOHS) zasahuje aktivně na poli ochrany hospodářské soutěže od roku 1991 a jeho činnost je vymezena českou legislativou, která musí být v souladu s principy zákonů všech členských států Evropské unie.

Pro začátek je třeba si popsat či přiblížit pojmy, které se tématu hospodářské soutěže týkají. Počáteční kapitoly jsou teoretické a pomáhají člověku udělat si obrázek o problematice hospodářské soutěže. Rozebírány budou tržní struktury, které narušují hospodářskou soutěž, dále bude věnován prostor popisu forem narušení soutěže a neopomenutelnou součástí musí být samozřejmě popsání sankcí, které za porušení hospodářské soutěže uděluje ÚOHS.

Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže bude věnována samostatná kapitola, v níž budou popsány základní údaje z historie Úřadu až po současnost, poslání, kompetence, rozhodování a v neposlední řadě program shovívavosti, který umožňuje subjektům porušující hospodářskou soutěž získat mírnější tresty. ÚOHS, který sídlí v Brně, je ústředním orgánem státní správy, který je zcela nezávislý ve své rozhodovací činnosti.

Analýza činnosti ÚOHS pomůže proniknout blíže k jednotlivým oblastem a blíže je definovat. Je zde uvedeno vyčíslení počtu správních řízení v oblastech zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení, slučování podniků a veřejných zakázek. Podrobněji jsou popsány některé významné případy porušení z výše vyjmenovaných oblastí. Nesmí ale být opomíjena informační činnost, která mapuje snahu ÚOHS o transparentnost případů a lepší vnímání širokou veřejností. Tato snaha je podpořena osvětou v podobě konferencí a seminářů v českém i mezinárodním měřítku.

Nakonec bude provedeno porovnání, zda existuje prokazatelná závislost mezi výší hrubého domácího produktu (dále HDP) a počtem a výší pokut udělených ÚOHS v odvětvích telekomunikací a energií v období let 2004-2013.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Diplomová práce má dva cíle. Hlavním cílem práce je provedení analýzy činnosti ÚOHS v jednotlivých oblastech a bude provedeno porovnání, zda existuje vzájemné působení mezi výší HDP a počtem a výší pokut udělených ÚOHS v odvětvích telekomunikací a energií. Vedlejším cílem je seznámit se s vybranými teoretickými pojmy problematiky hospodářské soutěže a vysvětlit jejich význam.

V teoretické části je kladeno za cíl seznámit se s politikou hospodářské soutěže, tržními strukturami narušující hospodářskou soutěž a formami narušení soutěže. Nelze opomenout podrobné informování o ÚOHS. Je nutno popsat poslání, kompetence a kontrolní činnost, kterou Úřad zajišťuje. Důležitou část zaujímá také vysvětlení a popsání programu shovívavosti, tzv. Leniency programu.

Prvním úkolem praktické části bude provedení analýzy činnosti ÚOHS. Popsány budou oblasti zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení, slučování podniků a veřejných zakázek. V druhé části je úkolem zjistit, zda existuje závislost nebo vzájemné působení mezi HDP a počtem a výší udělených pokut ÚOHS v odvětvích telekomunikací a energií v letech 2004-2013.

2.2 Metodika práce

Práce bude vycházet ze sekundárních informačních zdrojů. Hlavním informačním zdrojem budou odborné publikace a věrohodné internetové servery, uvedené v seznamu použitých zdrojů, vztahující se k dané problematice. V teoretické části bude použita metoda deskriptivní. V praktické části bude nejprve použita metoda syntézy a analýzy, díky které bude provedena analýza činnosti ÚOHS. Dále bude proveden výpočet zjištění závislosti pomocí Pearsonova korelačního koeficientu.

Teoretická část bude vypracována na základě odborných publikací. Budou popsány důležité pojmy, které se týkají hospodářské soutěže, jejích forem a narušování. Informace o ÚOHS budou čerpány přímo z jeho webových stránek.

Pro praktickou část budou informace získávány hlavně z Výroční zprávy 2013, Informačních listů a sbírek rozhodnutí, které jsou zveřejněny na webových stránkách Úřadu (www.uohs.cz).

Porovnání vzájemného působení HDP s počtem a výší pokut udělených ÚOHS v odvětvích telekomunikací a energií v letech 2004-2013 bude provedeno pomocí výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu. Tento koeficient pomůže ke zjištění, zda existuje závislost mezi HDP a zvolenými odvětvími.

Grafy a tabulky vyskytující se v textu budou vytvořeny pomocí programu Microsoft Office Excel 2007. Data do tabulek a grafů budou získána z internetových serverů ÚOHS a Českého statistického úřadu. Vypočtení Pearsonova korelačního koeficientu, který je potřeba ke zjištění závislosti mezi HDP a zvolenými odvětvími, bude také provedeno v programu Microsoft Office Excel 2007.

3 Politika hospodářské soutěže

Politika hospodářské soutěže je nedílnou součástí a také jádrem hospodářské politiky.

Smyslem je vytváření předpokladů pro společensky racionální průběh trhu. Na jedné straně vychází politika hospodářské soutěže z respektování nezastupitelné úlohy ceny v tržní ekonomice, na druhé straně zkoumá podmínky selhávání tohoto mechanismu a způsoby řešení. Hlavní funkcí politiky hospodářské soutěže je otevřít pro subjekty na trhu svobodný konkurenční prostor, proto také někdy bývá označována termíny jako: politika ochrany trhu a spotřebitele nebo antimonopolní politika, antitrustová politika apod.

Vzhledem k tomu, že konkurence je základním principem tržního hospodářství, je nezbytné principiálně vyžadovat a chránit soutěž ve všech sektorech a oblastech národního hospodářství. Přítomnost svobodné soutěže zajišťující realizaci zájmů subjektů na trhu je předpokladem racionálního fungování ekonomického systému i jako celku. Prvotním předpokladem hospodářské soutěže je zajištění svobody podnikání a rozhodování.¹

Nutnou podmínkou fungování tržního hospodářství je existence konkurenčního prostředí. Konkurence umožňuje koordinaci velkého počtu samostatných rozhodnutí prostřednictvím cenového mechanismu a vyvolává přesun zdrojů k produkci podle preferencí spotřebitelů. Můžeme tedy říct, že konkurence má na hospodářství pozitivní vliv. Avšak neexistuje síla, která by ji sama od sebe prosazovala a dlouhodobě udržovala, proto je nutné, aby tuto úlohu převzal stát. Lze tedy definovat, že politika ochrany hospodářské soutěže usiluje o zvýšení konkurenčnosti tržního prostředí nebo o odstranění bariér, které konkurenci oslabují.²

Jinými slovy lze říct, že politika ochrany hospodářské soutěže se dotýká podstaty tržního mechanismu, protože se snaží zaručit co nejdokonalejší podmínky pro jeho fungování. Vychází přitom z poznání, že vytvoření dokonale konkurenčního prostředí, je nejlepším možným řešením koordinace činností v ekonomice. Takové konkurenční prostředí se dá popsat tím, že jednotlivé ekonomické subjekty jsou ve svém ekonomickém rozhodování nezávislé, přičemž svoboda aktérů trhu je umožněna tehdy, když na straně

¹ SLANÝ, A. a kol. *Makroekonomická analýza a hospodářská politika*, 2003, s. 181

² SLANÝ, A., FRANC, A. *Hospodářská politika*, 2004, s. 76

poptávky i nabídky existuje velké množství ekonomických subjektů, a když zde nejsou ani ekonomické, ani administrativní překážky na vstupu, resp. výstupu do/z odvětví. V reálném ekonomickém prostředí ale tyto podmínky splněny nejsou a konkurenční prostředí je omezováno a narušováno. Způsobeno je to především tím, že firmy usilují o dosažení výsadního postavení, umožňujícího jim čelit riziku a nejistotě, jež doprovázejí všechny ekonomické procesy.

V ekonomické teorii rozlišujeme několik typů tržních struktur (viz tab. 1). Hlavní tržní struktury se dělí na dokonalou a nedokonalou konkurenci. Mezi nedokonalou konkurenci patří monopolistická konkurence, oligopol a monopol.³

Tabulka 1: Typy tržních struktur

	Dokonalá konkurence	Monopolistická konkurence	Oligopol	Monopol
Počet firem	mnoho	mnoho	několik	jedna
Typ produktu	stejný	diferencovaný	stejný nebo diferencovaný	nesubstituovatelný
Bariéry vstupu	žádné	dílčí	ekonomické	ekonomické, právní
Kontrola ceny	žádná	dílčí	značná	určující
Míra koncentrace	žádná	nízká	vysoká	100%
Příklady	zemědělská produkce	maloobchodní zboží (potraviny, oděvy)	automobily, počítače	elektřina, plyn

Zdroj: KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. Hospodářská politika. 3. vydání. Ostrava: Sokrates, 2012. 293 s. ISBN 978-80-86572-76-5. s. 198.

Velmi významnou roli při posuzování vlivu regulace na konkurenční schopnost země hraje kvalita regulace podnikatelského prostředí. Výše a hlavně kvalita uplatňovaných regulačních opatření, která bezprostředně ovlivňují činnost jednotlivých podniků, je jednou z determinant jejich konkurenční schopnosti a vlastně i konkurenční schopnosti ekonomiky jako celku.⁴

V České republice je hlavním nositelem antimonopolní politiky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, a to od roku 1991.

³ KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 198

⁴ SLANÝ, A. a kol. *Konkurenceschopnost ekonomiky (komparace zemí 10CE)*, 2008. s. 210

4 Hospodářská soutěž

„Podnikání na volném trhu je soutěžní hra. Někdy mohou být společnosti v pokušení se této vzájemné soutěži vyhnout a pokusit se stanovit vlastní pravidla hry. Občas se jeden velký hráč snaží vytlačit konkurenty z trhu“

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) funguje jako rozhodčí a stará se o to, aby všechny společnosti hrály dle stejných pravidel.⁵

4.1 Tržní struktury, narušující hospodářskou soutěž

Do struktur, které mají tendence narušovat hospodářskou soutěž, lze zařadit monopol, oligopol a dominantní postavení.

4.1.1 Monopol

Monopol je jevem, který nelze od reálného trhu oddělit a můžeme ho začlenit mezi vlastnosti trhu. Monopol znamená, *jeden, který má výhodu.*

Monopol představuje nejvyhraněnější formu nedokonalé konkurence, kdy na straně nabídky je jediný výrobce. Z hlediska charakteru konkurenčních vztahů je případ monopolu druhou extrémní krajní formou, stejně tak jako dokonalá konkurence.⁶

Když se mluví o monopolu, musí být nejdříve definován produkt. Čím úžeji je produkt definován, tím spíše nalézáme „monopoly“. Monopol je taková tržní situace, kdy na trh daného produktu dodává pouze jediná firma. Tato firma tedy není vystavena konkurenci jiných firem, které by dodávaly stejný nebo podobný produkt. To ale neznamená, že monopolista není vystaven žádné konkurenci. Je vystaven konkurenci substitutů daného statku. Čím vzdálenější jsou substituty, tím větší je tržní síla monopolu.

Vše závisí na vymezení relevantního trhu a na definování produktu. Když vymežíme relevantní trhy úzce a když úzce definujeme produkty, nalezneme monopoly na každém kroku. Jakmile vymežíme relevantní trhy široce a definujeme široce také produkty, pak sotva nějaké monopoly nalezneme.⁷

⁵ Podnikání na volném trhu je soutěžní hra - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. [online] URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez.html>> [cit. 2014-10-11]

⁶ FUCHS, K., TULEJA, P. *Základy ekonomie*, 2005, s. 62-64

⁷ HOLMAN, R. *Ekonomie*, 2011, s. 188-189

4.1.1.1 Přírozený monopol

Přírozený monopol vzniká z důvodu přírozených bariér vstupu na trh. Tato situace nastane tehdy, když jsou dodávky zboží či služby vázány na určitou přenosovou síť, jako např. potrubí, kabelové vedení nebo koleje. Vybudování takové „sítě“ bývá drahé a tvoří přitom zásadní část nákladů.⁸

Za přírozený je považován proto, že k jeho vzniku vedou „přírozené“ síly konkurence. Tento typ monopolu bývá za určitých podmínek tolerován nebo i záměrně vytvářen. Například distribuční společnosti ve státě bývají často předmětem zákonné úpravy vedoucí k vzniku přírozeného monopolu, kdy na druhé straně si stát vyhrazuje právo usměrňovat oblast pro jeho fungování.⁹

Aby přírozený monopol nezneužíval své pozice na trhu, přistupuje stát k jeho regulaci, a to několika způsoby:

- Převedením podniků do státního vlastnictví. Přitom se využívá toho, že stát na rozdíl od soukromých firem nemusí dosahovat zisku. Tato forma regulace se ovšem negativně projevuje ve ztrátě motivace podnikového managementu efektivně danou firmu řídit hlavně v oblasti nákladů.
- Ponecháním podniků v soukromých rukou, ale usměrňováním jejich činnosti, především v rozsahu produkce a vytváření cen (cenová regulace).
- Prostřednictvím výlučných smluv, tzn. že vláda vypíše výběrové řízení na službu, kterou chce poskytovat a kontrakt získá firma s nabídkou nejvýhodnější ceny.¹⁰

4.1.1.2 Umělý monopol

Mezi umělé monopoly řadíme tržní formy, které se zakládají na právních ukotveních. Jako případ těchto typů jsou uváděny patenty, udělené koncese, přidělená autorská práva, jsou zde také zastoupeny i instituce jako Česká pošta. Uvést lze i typy lihových nebo tabákových monopolů. Současně je možné sem zařadit i kolektivní monopoly, které mají za úkol vyřadit ze soutěže ostatní tržní konkurenty za použití kolektivních dohod.

⁸ HOLMAN, R. *Ekonomie*, 2011, s. 199

⁹ BUREŠ, V. *Teorie antimonopolní regulace. Analýza vybraných oblastí*, 2008, s. 28

¹⁰ KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 202

4.1.1.3 Monopoly maximalizující zisk a rentabilitu

V případě monopolu maximalizujícího zisk neexistují na trhu finanční ani produkční omezení. Tyto monopoly vychází z předpokladu znalosti tržní poptávky po daném produktu. Monopol maximalizující rentabilitu je odlišný oproti předešlému ve snaze maximalizace míry zisku, tedy rentability podniku.¹¹

4.1.1.4 Antimonopolní regulace

V oblasti antimonopolní regulace jsou v praxi rozeznávány dva základní typy, a sice Per Se a Rule of Reason. Oba tyto přístupy bývají velmi často používány současně. V kontinentálním evropském právu je ovšem častěji využíváno přístupu Per Se, a to v případě posuzování exkluzivního jednání, dohod o cenách či nastavení predátorských cen. Z hlediska použití těchto dvou přístupů je důležité rozlišit závažnost provinění. Pokud se subjekt trhu dopustí méně závažného chování nebo jednání z nedbalosti, bude proti němu použito přístupu Rule of Reason. Naopak při posuzování kartelových dohod se bude v drtivé většině případů používat přístup Per Se.¹²

4.1.2 Oligopol

Oligopolem se zpravidla rozumí přítomnost několika silných ekonomicky i právně nezávislých subjektů na trhu, jejichž společný podíl na trhu je zdaleka převažující v relaci k přítomnosti jiných soutěžitelů na stejném trhu.¹³

Oligopol je trh, na kterém nejen krátkodobě, ale i dlouhodobě působí pouze několik málo firem. Oligopol může dlouhodobě na trhu přetrvávat v případech, kdy optimální velikost firmy je značná a zároveň tržní poptávka je (vzhledem k optimální velikosti firem) relativně malá. Umožňuje to pak ziskovou existenci pouze několika málo firmám, a to i v dlouhém období. Na rozdíl od monopolistické konkurence se na oligopolním trhu ani v dlouhém období nemusí prosazovat snaha k nulovému ekonomickému zisku. Neznamená to ale, že by si firmy na oligopolním trhu nekonkurovaly. Konkurence mezi nimi bývá stejně vyostřená jako na jiných trzích. Konkurojí si ale spíše kvalitou a diferenciací nabízených produktů a služeb. V některých obdobích mohou dokonce firmy vést mezi sebou „cenové války“. Stává se to tehdy, když vstupují na trh a bojují o jeho rozdělení. Situace na trhu se po určité době stabilizuje, když si každá z firem uvědomí, jakou část trhu

¹¹ KASAN, J. *Cenová politika a politika hospodářské soutěže*, 1994, s. 23,25

¹² BUREŠ, V. *Teorie antimonopolní regulace. Analýza vybraných oblastí*, 2008, s. 58-59

¹³ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*, 2012, s. 283

je schopna udržet, a její cenová politika se pak zaměří spíše na udržení svého podílu, než aby se snažila vytlačit konkurenty z trhu.

Ekonomického zisku dosahují tyto firmy ne proto, že by se spikly proti spotřebitelům a domluvili se na ceně, ale protože jejich ekonomický zisk je výsledkem střetu tržní poptávky s omezeným počtem firem na trhu.¹⁴

4.1.3 Dominantní postavení firmy na trhu

Pojem dominance je podáván tak, že podnik v dominantním postavení disponuje ve vztahu k jiným podnikům, svým skutečným nebo potencionálním konkurentům větší tržní silou, zpravidla vyjádřenou určitým tržním podílem, a proto je méně vystaven soutěžním tlakům a ohrožen jejich tržním chováním. Soutěžitel užívá dominantního postavení na trhu, pokud ovládá více než 40 % trhu.

*„Zákon č. 63/1991 Sb. se pokusil to vyjádřit slovy, že takový podnik není vystaven podstatné soutěži, což má za následek, že méně podléhá konkurenčním tlakům, a nemusí proto příliš dbát na chování konkurence. Zároveň tento zákon také odlišil podnik v dominantním postavení od monopolu, když vyslovil, že monopolní podnik není vůbec vystaven konkurenci“.*¹⁵

4.2 Formy narušení soutěže

Narušení soutěže se vyznačuje různými formami omezování konkurence. Řadíme sem vznik kartelů, což jsou zakázané dohody, dále zneužití dominantního postavení, slučování podniků nebo-li fúze a také nekalou soutěž. Nejčastější formou omezování je slučování podniků.

4.2.1 Zakázané dohody

Kartelové dohody patří mezi nejzávažnější formy jednání narušujícího hospodářskou soutěž a mohou velmi nepříznivě ovlivnit celý trh i jednotlivé soutěžitele a spotřebitele, které na něm působí. Názor, že tzv. kartelové dohody jsou pro celé

¹⁴ HOLMAN, R. *Ekonomie*, 2011, s. 141

¹⁵ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*, 2012, s. 273

hospodářství mimořádně škodlivé a je třeba proti nim účinně bojovat, panuje v naprosté většině vyspělých ekonomik.¹⁶

Kartely jsou smluvní dohody mezi skutečnými nebo potencionálními účastníky trhu, např. o cenách, objemu produkce, rozdělení trhů, prodejních podmínkách apod. Cílem kartelových dohod je odstranění konkurence mezi smlouvou vázanými účastníky a odstranění (snížení) podnikatelského rizika. Nejčastěji kartely vznikají v odvětvích, ve kterých existují některé z následujících specifických podmínek:

- klesající nebo stagnující poptávka ve fázi životního cyklu výrobku, kdy je trh nasycen,
- nevyužité výrobní kapacity nebo výrazné výkyvy v jejich využívání,
- podobná struktura a velikost nákladů jednotlivých konkurentů,
- homogenní produkce,
- malý počet účastníků trhu umožňující snadnou kontrolu společného postupu.¹⁷

Kartelové dohody představují snížení blahobytu spotřebitelů. Nejznámějším a nejvíce nebezpečným příkladem jsou dohody o přímém určení cen. Občan v takových případech nemá možnost nakupovat zboží či služby za konkurenční ceny, ale jen za ceny určené kartelovou dohodou, které bývají zpravidla vyšší.

Neméně závažné jsou dohody o rozdělení trhu, na kterém si pak soutěžitelé nekonkurují, to způsobuje, že se trh nevyvíjí a stagnuje. Tímto jednáním si soutěžitelé udržují pozici na trhu a brání vstupu nových konkurentů. Potom nastává situace, že spotřebitel je omezen v možnosti výběru mezi prodejci a s nízkou konkurencí přicházejí vyšší ceny nabízeného zboží a služeb.

Zakázané jsou všechny dohody, jejichž cílem nebo výsledkem může být narušení soutěže na trhu, pokud nemají pouze zanedbatelný dopad na hospodářskou soutěž.¹⁸

4.2.1.1 Typy kartelových dohod

V rámci hospodářské soutěže je možné se setkat se čtyřmi druhy kartelových dohod. Jedná se o horizontální, vertikální, smíšené a diagonální dohody.

¹⁶ BEDNÁŘ, J. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora*, 2005, s. 23

¹⁷ KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 199-200

¹⁸ *Zakázané dohody a zneužití dominantního postavení - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. [online] URL: < <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuzeni-dominance.html> > [cit. 2014-10-26]

4.2.1.1.1 Horizontální kartelové dohody

U tohoto typu kartelu je dohoda uzavírána mezi soutěžiteli, resp. podniky na stejné úrovni trhu. Znamená to, že strany příslušné kartelové dohody působí na stejné úrovni výroby, distribuce určitého typu zboží nebo služeb. Jedná se o uzavírání dohod mezi konkurenty, například vyrábějící identické nebo substituční druhy zboží. Tento typ kartelové dohody odpovídá klasickému pojetí kartelu.¹⁹

V tomto typu dohod se bude jedna zejména o dohody o cenách, rozdělení trhu, omezení výroby a podobně, ale spadají sem například i dohody o výzkumu a vývoji.²⁰

V nejobecnější rovině lze k horizontálním dohodám říci, že jsou z hlediska hospodářské soutěže považovány za více problematické než dohody vertikálního charakteru. Pro účely substantivního posouzení se horizontální dohody zpravidla rozdělují na dvě velké kategorie. První kategorie jsou tzv. tvrdé kartely (hard core cartels) a druhá zahrnuje horizontální kooperační dohody.²¹

Rozdělení a vyložení výše zmíněných kategorií bude popsáno dále.

4.2.1.1.1.1 Tvrdé kartely

Mezi tvrdé kartely jsou zpravidla zařazovány dohody mezi konkurujícími tržními subjekty o fixaci cen, omezování odbytu, rozdělení trhu a dohody „bid rigging“. Speciální postavení mají dohody o výměně cenově citlivých informací mezi konkurenty, které se také považují za dohody s cílem narušit hospodářskou soutěž, pokud tedy usnadňují fungování cenového kartelu. Obecně můžeme říci, že výše zmíněné typy dohod mají za cíl poškodit hospodářskou soutěž. Cílem se zde nerozumí subjektivní úmysl stran při uzavření předmětné dohody, ale její objektivní význam a smysl posouzený s ohledem na ekonomický a právní kontext, ve kterém je příslušná dohoda uplatňována.

Cenové kartely

Dohody mezi konkurenty o fixaci prodejních či nákupních cen jsou tradičně považovány za jedny z nejtěžších porušení pravidel hospodářské soutěže. V tomto případě konkurenti mezi sebou přestávají soutěžit v základním parametru hospodářské soutěže, a

¹⁹ KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 160

²⁰ BEDNÁŘ, J. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora*, 2005, s. 55

²¹ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*, 2012, s. 231

tím je cena zboží či služeb. V takovém případě je hospodářská soutěž omezena pouze na necenovou konkurenci a v důsledku toho dochází ke zkreslení hospodářské soutěže a zvýšení prodejních cen. Dále je zde také pojednáváno i o druhém typu dohod, které narušují hospodářskou soutěž. Zde se jedná o poptávkově cenové kartely, tedy o dohody konkurentů o koordinaci přístupu k nákupním cenám, za které budou od dodavatelů odebírat zboží. Posouzení u tohoto typu ale není úplně jednoznačné.

Segmentační kartely

Do segmentačních kartelů lze zahrnout dohody o rozdělení trhu, zákazníků nebo nákupních zdrojů. Tyto dohody jsou zakázány zejména z toho důvodu, že by mohli vést ke vzniku tzv. lokálních monopolů. Trhy můžeme rozdělit podle územního a časového hlediska. Rozdělení trhu podle času je případ, kdy se soutěžitelé dohodnou o rozdělení tržního segmentu v průběhu časového období, například letní a zimní sezóna.

Restrikční kartely

Restrikční nebo-li kontrolní kartely jsou charakteristické omezeními nebo kontrolami výrob a odbytů. K těmto kartelům je přistupováno přísně, stejně tak jako k výše uvedeným typům kartelů. Můžeme je považovat za obrácenou stranu mince cenových kartelů.

Tendrové kartely - „bid rigging“

Předmětem této struktury kartelu je snaha o ovlivnění činnosti konkurentů ve výběrových řízeních či veřejných zakázkách, souhrnně při tenderech. Účelem je dosažení výhodnějších až nereálných podmínek v soutěži pro členy kartelů. Bid rigging v sobě zpravidla obsahuje prvky kartelů segmentačních ve spojení s horizontální cenovou koordinací.²²

4.2.1.1.1.2 Ostatní horizontální kartely

Patří sem dohody, jejichž primární účel není protisoutěžní a které jsou soutěžním právem posuzovány liberálněji. Zahrnují dohody o výměně informací, o kooperaci v oblasti výroby včetně specializovaných dohod, o společném nákupu, komercionalizační dohody, standardizační dohody a dohody v oblasti ochrany životního prostředí.²³

²² KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 218-223

²³ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*, 2012, s. 233-234

4.2.1.1.2 Vertikální kartelové dohody

Tyto dohody jsou logickým protikladem k horizontálním dohodám. Vertikální dohody jsou vymezeny jako dohody soutěžitelů působících na různých úrovních trhu, tedy na různých úrovních výroby nebo distribuce. V tomto typu dohod se pojem soutěžitele nevyskytuje v tradičním slova smyslu, protože se zde jedná o soutěžitele, kteří si vzájemně nekonkurují. Jako typický příklad vertikály můžeme uvést dohodu mezi výrobcem zboží a jeho distributorem nebo dohodu mezi velkoobchodníkem a maloobchodníkem.²⁴

Obecně můžeme vertikální dohody rozlišit na dohody týkající se cen a dohody necenové. Cenové dohody jsou založeny na společné domluvě soutěžitelů v rámci vztahů dodavatel - odběratel o ceně, za kterou bude dále výrobek kupující prodávat. Cenové kartely můžeme prokázat a zakázat jedině, pokud dohoda o určení cen bude skutečně existovat a budeme o ní mít důkazy. Zákaz nemusí být vztažen na dohody, které ceny pouze ovlivňují. Existuje zde legální možnost, jak soutěž ovlivnit. Možností je pouze doporučení prodávajícího, za jakou cenu má další článek v řetězci distribuce produkty prodávat, popřípadě stanovit maximální možné ceny. U necenových dohod se jedná o různá omezení, která eliminují konkurenční produkty ve snaze zmocnit se většího podílu v segmentu prodeje výrobku. Za necenové vertikální omezení můžeme považovat dohody o výhradnosti, dohody o zakládání selektivních distribučních systémů či nejrůznější subdodavatelské dohody.²⁵

Vertikální dohody představují aktuální téma, hlavně u budoucích obchodníků, kteří chtějí uvést na trh nový výrobek nebo službu. Tito soutěžitelé mají na výběr tři možnosti, jak tohoto docílit. Za prvé mohou vyrábět i distribuovat zboží svépomocí v rámci své vlastní firemní struktury. Za druhé mohou využít služeb zprostředkovatelů anebo za třetí mohou dodávat své výrobky nezávislým obchodníkům, kteří je budou přeprodávat dále.²⁶

Jednotlivé typy vertikálních dohod budou popsány dále.

4.2.1.1.2.1 Určení prodejní nebo (pře)prodejní ceny

Zde v této kategorii je možné nalézt čtyři možnosti, za jakých lze tento typ kartelu posuzovat. Odběratel je povinen nebo motivován prodávat nebo přeprodávat jím

²⁴ KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 164-165

²⁵ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 94-95

²⁶ KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 237

nakoupené zboží za určitou cenu, nikoli pod určitou hranicí minimální ceny a nad hranicí maximální ceny, popřípadě je mu určitá cena pouze doporučena.²⁷

4.2.1.1.2.2 Dohoda o výhradním distribuování

Tato dohoda zahrnuje situace, kdy dodavatel určí jednoho distributora pro prodej svého zboží nebo služeb v rámci vymezeného území nebo ve vztahu k určité skupině zákazníků. Zároveň se dodavatel zavazuje zajistit, že jeho ostatní distributoři nebudou takový prodej v daném území nebo vůči vymezené skupině zákazníků provádět. Tento typ dohody výrazně omezuje hospodářskou soutěž v rámci jedné obchodní značky. Na tyto dohody se vztahuje bloková výjimka, pokud tržní podíl účastníků dohody nepřesahuje na trhu předepsanou 30% hranici.²⁸

4.2.1.1.2.3 Junktímační kartely

Juktimy, jinak nazvány jako vázané kartely. Podstatou těchto dohod je vázání uzavření smlouvy na dohodu o dalším plnění závazků, které věcně s předmětem smlouvy nesouvisí. Podmínkou zákazu takové dohody je skutečnost, že v případně navázané smlouvy se jedná o typ zboží, které vůbec nesouvisí se zbožím původním. Nebezpečí spočívá v tom, že odběratel je nucen odebírat zboží, které nezamýšlel a v první řadě pro něj teprve musí najít odbyt a je nucen platit další výdaje, které jsou ve prospěch dodavatele, který navázané zboží poskytuje. Tato situace způsobí oslabení konkurenceschopnosti odběratele v porovnání s ostatními soutěžiteli, kteří odebírají jen to zboží, které odebrat zamýšlejí.²⁹

4.2.1.1.2.4 Dohody o výhradním dodání zboží

Smyslem tohoto jednání rozumíme nucený prodej výrobků nebo služeb pouze jednomu odběrateli, tedy kupujícímu za účelem dalšího prodeje třetím stranám. Tyto dohody řadíme, stejně jako výhradní distribuci, do skupiny kartelů směřujících k omezování distribučních možností. Zároveň zde můžeme aplikovat stejnou blokovou výjimku jako v případě dohod o výhradní distribuci a to, že tržní podíl odběratele nesmí přesahovat 30 %.³⁰

²⁷ KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 244

²⁸ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*, 2012, s. 256

²⁹ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 120

³⁰ KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 251

4.2.1.1.2.5 Ostatní druhy typy vertikálních kartelů

U dohod o obchodním zastoupení se jedná o zajištění distribuce prostřednictvím obchodního zástupce či zprostředkovatele. U těchto dohod se jedná o kartel v případě, když zástupce nese obchodní rizika a náklady s nimi spojené. Zástupce v takovém případě vystupuje jako odběratel, a to i když prodává zboží jménem nebo na účet jiného dodavatele.

Dalším typem jsou selektivní distribuční systémy, které můžeme charakterizovat jako „*dohodu, ve které se dodavatel zavazuje přímo nebo nepřímo k prodeji smluvního zboží nebo služeb pouze distributorům vybraným na základě stanovených kritérií a ve které se distributoři zavazují, že nebudou prodávat toto zboží nebo tyto služby neschváleným distributorům*“.³¹

Poslední jsou zmíněny subdodavatelské smlouvy. Často obsahují jak prvky horizontální, tak i vertikální. Jedná se zde zpravidla o dohody mezi konkurenty, kteří pro účely dohody vystupují ve vertikále, kdy jeden objednává služby druhého.³²

4.2.1.1.3 Smíšené kartelové dohody

U smíšených dohod nelze jednoznačně určit, zda se jedná o dohodu horizontální nebo vertikální. Důvodem je to, že tato dohoda v sobě zahrnuje jak prvky dohody horizontální, tak prvky dohody vertikální, a zároveň nelze hovořit o dvou samostatných dohodách. Pro tento případ zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů stanovuje nevyvratitelnou domněnku, podle které se takový druh dohod považuje za dohodu horizontální. Na tento druh dohod jsou tedy uplatňována pravidla, jako když se posuzují horizontální kartelové dohody.³³

4.2.1.1.4 Kombinované kartelové dohody

Těmito dohodami můžeme rozumět systém několika na sebe navazujících a vzájemně spolu souvisejících jednotlivých kartelových dohod horizontálních a vertikálních. V praxi jde o příklad, kdy dva konkurenti mezi sebou uzavřou horizontální dohodu, kterou se potom snaží aplikovat do dohody vertikální, která je uzavřena s odběrateli. Příkladem může být situace, kdy je uzavírána dohoda o rozdělení trhu a z

³¹ KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 245,252

³² KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*, 2009, s. 262

³³ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 95-96

důvodu vyšší efektivity horizontální kartelové dohody je poté jednotlivými účastníky horizontální dohody uzavřena navazující vertikální dohoda, která upravuje teritoriální výhradnost pro jednotlivé odběratele daného dodavatele, který je vůči jinému dodavateli ve vztahu horizontálním. Na základě této kombinace dohod se upevňuje teritoriální ochrana účastníka horizontální dohody a lze více kontrolovat trh.

4.2.1.1.5 Diagonální dohody

Tento druh dohod, někdy označovaný jako konglomerátní dohoda, není právně nijak definovaný. Za takové kartelové dohody můžeme považovat dohody, které jsou uzavírány mezi soutěžiteli, kteří působí v různých segmentech trhu. Nejedná se mezi nimi o žádný typ horizontální dohody, ani vertikální dohody a nelze ani určit dohodu smíšenou. Jako příklad můžeme uvést dohodu mezi bankou a výrobcem, na jehož pořízení banka poskytuje úvěr nebo dohodu mezi pojišťovnou a penzijním fondem.³⁴

4.2.2 Zneužití dominantního postavení

Cílem činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen ÚOHS) je ochrana hospodářské soutěže jako fenoménu. Zákon o ochraně hospodářské soutěže je přitom přísnější na soutěžitele v dominantním postavení než na jejich konkurenty, jejichž pozice na trhu je marginální.³⁵

Legální definice dominantního postavení je uvedena v § 10 zákona č. 143/2001 Sb. (zákon o ochraně hospodářské soutěže), podle kterého:

- *(1) Dominantní postavení na trhu má soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích.*
- *(2) Tržní sílu podle odstavce 1 Úřad posuzuje podle hodnotového vyjádření zjištěného objemu dodávek nebo nákupu na trhu daného zboží (tržní podíl) dosaženého soutěžitelem nebo soutěžiteli se společnou dominancí v období, které je zkoumáno podle tohoto zákona a podle dalších ukazatelů, zejména podle*

³⁴ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 96-97

³⁵ *Zakázané dohody a zneužití dominantního postavení - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. [online] URL: < <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance.html> > [cit. 2014-11-23]

hospodářské a finanční síly soutěžitelů, struktury trhu a velikosti tržních podílů neblížeších konkurentů.

- (3) *Nebude-li pomocí ukazatelů podle odstavce 2 prokázán opak, má se za to, že dominantní postavení nezaujímá soutěžitel nebo soutěžitelé se společnou dominancí, kteří ve zkoumaném období dosáhli na trhu menší než 40% tržní podíl.*³⁶

Dominantního postavení na trhu je možné dosáhnout několika způsoby. Hlavními způsoby jsou dosažení lepšího postavení na trhu na základě lepšího výkonu nebo omezením konkurence. Ke zneužití dominantního postavení tedy dochází v případě, kdy silnější konkurent nutí ostatní účastníky trhu k určitému chování, nebo když potencionálním konkurentům znemožňuje vstup na trh.

Zneužití tržní síly se prezentuje jako:

- cenová diskriminace - při prodeji stejného zboží jsou různým odběratelům stanoveny různé ceny, aniž by došlo k rozdílné úrovni výrobních nákladů,
- výsadní obchody - firma zavazuje své dodavatele či odběratele k výsadním dodávkám nebo odběrům,
- vázané dohody o odběru zboží - nákup jednoho výrobku je podmíněn odběrem jiného zboží,
- reciproční obchody - jsou založeny na vzájemném odběru zboží mezi zúčastněnými subjekty,
- omezení nebo odepření dodávek zboží odběratelům nebo omezení či odepření převzetí dodávek od dodavatelů,
- odbytové dohody - určení konkrétních zákazníků pro odběratele, konkrétních oblastí zásobování apod.,
- přímé vykořisťování (squeezing) - podnik na straně nabídky prodává za nepřiměřeně vysoké ceny a na straně poptávky si vynucuje odběr za velmi nízké ceny nebo si vynucuje pro sebe jednostranné výhodné obchodní podmínky,
- získávání podílů v konkurenčních firmách a propojené řízení.³⁷

³⁶ BEDNÁŘ, J. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora*, 2005, s. 118

³⁷ KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 200-201

4.2.3 Slučování podniků

Fúze neboli slučování podniků bývá prováděna s cílem zvýšit efektivnost podnikání, avšak za splnění podmínek zásad protimonopolní politiky.³⁸

Posuzování spojování soutěžitelů je dalším pilířem ochrany hospodářské soutěže. Fúze firem jsou v hospodářské soutěži běžným úkazem. Větší hráči skupují menší s cílem, aby získali na trhu ještě vlivnější postavení. ÚOHS proto posuzuje ty největší fúze, ke kterým na jednotlivých trzích dochází. V případě, kde by v důsledku zamýšleného spojení mohlo dojít k narušení hospodářské soutěže, jsou přijímány závazky ze strany fúzujících firem. Teprve po tomto kroku je fúze povolena, jen zcela ojediněle je navrhované spojení zakázáno. Jsou zaznamenány také případy, kdy soutěžitelé, kterým spojení nebylo povoleno, požádali o souhlas s fúzí znovu. Pokud mezitím došlo k výrazným změnám na trhu, mají firmy často šanci se svým návrhem uspět. Smyslem ochrany hospodářské soutěže v oblasti slučování podniků není mařit podnikatelské plány firem, ale zasahovat pouze tehdy, když je navrhovaná fúze způsobilá narušit soutěž na trhu.³⁹

Slučování podniků může nabývat různé podoby:

- **fúze** - zaniká slabší firma nebo vzniká nová. Jinak řečeno fúze je sloučení nebo splynutí na trhu dříve nezávisle působících soutěžitelů.
- **akvizice (získání kontroly)** - nákupem akcií nebo obchodních podílů; kontrola může vyplývat také z faktického vlivu na složení řídicích nebo dozorčích orgánů společnosti,
- **založení koncernu** - jedná se o spojení podniků pod společným vedením, kdy slabší účastníci jsou v podřízeném postavení; nejčastěji k němu dochází získáním kapitálového podílu,
- **společné podniky (joint ventures)** - podoba, kdy zanikají původní subjekty, a vzniká nový podnik,
- **smlouvy mezi podniky** - např. dohody o pronájmu nebo přenechání části výrobních kapacit; těmto dohodám často předchází získání kapitálového podílu,

³⁸ FIALOVÁ, H. *Malý ekonomický výkladový slovník*, 2007, s. 61

³⁹ *Spojování soutěžitelů - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. [online]

URL: < <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu.html> > [cit. 2014-12-28]

- **personální unie** - znamená obsazení klíčových pozic ve firemních orgánech několika firem stejnými lidmi; tato spojení nejsou podmíněna kapitálovou účastí.⁴⁰

Za potencionální možnost zneužití dominantního postavení považuje antimonopolní politika pouze vnější růst podniků, kdy dochází ke slučování podniků, a to ve třech rovinách podle druhu spojení:

- horizontálně - spojují se firmy stejného druhu (např. v automobilovém průmyslu)
- vertikálně - spojují se firmy na různých stupních výrobního procesu (např. ocelářství a automobilový průmysl)
- diagonálně - spojují se firmy, které spolu nemají společné vazby ani horizontální ani vertikální - jedná se zde o konglomerátní spojení (např. výroba chemických čisticích prostředků a potravinářská výroba)

Narušení konkurenčního prostředí může být způsobeno také růstem koncentrace podniků, přičemž koncentrací se rozumí stupeň kontroly ekonomické aktivity v daném odvětví nebo v oblasti národního hospodářství. Proces koncentrace může probíhat několika způsoby:

- vnitřním růstem (s pomocí investic rostou některé podniky rychleji než jiné),
- vnějším růstem (spojováním podniků),
- vytlačení (některé podniky vlivem konkurenčního boje odcházejí z trhu).

Spojování podniků může mít pozitivní i negativní dopady. Pozitivní důsledky lze spatřovat např. v oblastech financování vědy, výzkumu a vývoje. V těchto odvětvích je možno se vyhnout neefektivním duplicitám. Tím je dosahováno vyšší alokační efektivity při optimální velikosti podniků vzhledem k úsporám z rozsahu. Tyto spojení zvyšují konkurenceschopnost firem především na zahraničních trzích.

Negativní důsledky spojování podniků spočívají v růstu bariér vstupu do odvětví pro nové potencionální účastníky trhu a ve vzniku vazeb na státní aparát. Pokud však je firma vzniklá spojením příliš velká a neoperativní, může u ní klesat adaptační pružnost a inovační aktivita.⁴¹

⁴⁰ KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 201

⁴¹ KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 201 - 202

4.2.4 Nekalá soutěž

Nekalou soutěží se rozumí takové jednání, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a může újmu jiným účastníkům soutěže nebo spotřebitelům. K nejběžnějším podobám nekalé soutěže patří:

- klamavá reklama,
- klamavé označení zboží a služeb,
- nebezpečí záměny,
- porušení obchodního tajemství,
- ohrožování zdraví a životního prostředí
- podplácení
- šíření nepravdivých informací o výrobcích konkurenčního podniku,
- hospodářská diskriminace.⁴²

4.3 Sankce za porušování hospodářské soutěže

Sankcí rozumíme opatření antimonopolního úřadu, které je následkem za porušení hospodářské soutěže. Sankce zde můžeme členit na peněžité sankce, opatření k nápravě a sankce procesní.⁴³

4.3.1 Sankce peněžité - pokuty

Je-li prokázáno porušení hospodářské soutěže, je soutěžní úřad oprávněn uložit soutěžitelům, kteří se jej dopustili, peněžitou sankci. Pokuta může být udělena i opakovaně, tedy při každém porušení soutěže. Sankce se ukládají účastníkům dohod, kteří narušují hospodářskou soutěž a kteří mají zároveň právní subjektivitu (tzn. způsobilost mít práva a povinnosti). Účastníkem dohod může být i sdružení soutěžitelů, které právníckými osobami sice nejsou, ale i jim může být pokuta udělena. Může nastat i situace, kdy je sankce uložena orgánu státní správy či jiné státní instituci, a to za předpokladu pokud dojde jejich jednáním k omezení hospodářské soutěže.

Přesná výše pokuty není zákonem stanovena. Uložená sankce se skládá ze dvou složek. První složka je nazvána represivní a klade důraz, aby byl subjekt sankcionován za konkrétní porušení pravidel. Druhá složka je preventivní a měla by zajistit, aby uložená

⁴² KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*, 2012, s. 203

⁴³ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 239

pokuta odradila do budoucna další porušení soutěže a zároveň by měla mít dostatečně odstrašující vliv pro ostatní soutěžitele. Po podrobném přezkoumání celého problému jsou sankce udělovány antimonopolním úřadem. Rozhodnutí o pokutě musí být úřadem dostatečně obhajitelné, aby bylo zřetelné, jak vysoká pokuta je udělena. Pokuta by měla být v takové výši, aby byla pro soutěžitele citelná a v budoucnu ho odradila od porušování soutěže, ale nesmí být pro něj likvidační. Základem pro určení peněžité sankce je čistý obrat firmy. Jinak řečeno celková suma výnosů podniku snižená o prodejní slevy a dále tento výsledek vydělený počtem měsíců započatého účetního období a nakonec se tato částka vynásobí dvanácti. Fyzickým osobám je určena horní hranice pokuty, a to 10 000 000,- Kč.⁴⁴

4.3.2 Nápravná opatření

Opatření k nápravě je další možností uložení trestu pro subjekty, kterým byla prokázána kartelová dohoda. Uložení nápravných opatření je směřováno spíše k nápravě závadného stavu, k odstranění již způsobených nepříznivých důsledků protisoutěžního jednání a k přímé prevenci, aby se již toto chování v budoucnu neopakovalo. Účelem těchto opatření je tedy potrestat účastníky kartelové dohody tím, že dotyční musí něco učinit, něčeho se zdržet či něco strpět a přitom účelem je obnovení původního stavu, který panoval na trhu, ještě než se uskutečnilo protiprávní jednání.

Opatření lze rozdělit do dvou skupin, a to na behaviorální a strukturální opatření. Behaviorální opatření nařizují soutěžiteli, aby vykonal nějakou činnost (např. aby udělil licenci k právu duševního vlastnictví) nebo aby se určitého jednání zdržel (např. aby neuzavíral další exkluzivní smlouvy). Nevýhodou těchto opatření může být potřeba jejich soustavné kontroly ze strany antimonopolního úřadu. Strukturální opatření směřují přímo ke změně strukturálního obsazení pokutované firmy nebo ke změně jeho obchodních činností. Jsou vážným zásahem pro soutěžitele ze strany antimonopolního úřadu, zpravidla jsou vážnější než behaviorální.⁴⁵

⁴⁴ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 240 - 242

⁴⁵ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 246 - 247

4.3.3 Sankce procesní povahy

Tyto sankce lze udělit, pokud není ze strany soutěžitele zabezpečeno „hladké“ a „bezproblémové“ shromažďování důkazů a informací souvisejících s vyšetřováním možného protisoutěžního jednání. Sankce jsou ukládány zejména v případech, kdy soutěžitel nepředloží požadované podklady, i když má povinnost je předložit a pokud neposkytne úřadu potřebnou součinnost. Jako klíčová sankce je pokuta za neumožnění vstupu do objektů, prostorů a dopravních prostředků soutěžitele.⁴⁶

⁴⁶ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*, 2009, s. 248 - 249

5 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále „ÚOHS“ nebo „Úřad“) je ústředním orgánem státní správy pro podporu a ochranu hospodářské soutěže proti jejímu nedovolenému omezování.

ÚOHS je orgánem s plnou a nedělitelnou pravomocí a odpovědností ve všech oblastech hospodářské soutěže. Ve své rozhodovací činnosti je nezávislý a jeho pravomocná rozhodnutí jsou přezkoumatelná soudem.⁴⁷

Působnost ÚOHS je vymezena zákonem č. 273/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Úřadu přísluší kromě vytváření podmínek pro podporu a ochranu hospodářské soutěže i vykonávání dohledu nad zadáváním veřejných zakázek. V oblasti veřejné podpory Úřad působí jako monitorovací, poradenský a konzultační orgán. Od února 2010 také vykonává dohled nad dodržováním zákona o významné tržní síle a jejím zneužití.

Podporou Úřadu v jeho správní a rozhodovací činnosti jsou především tato legislativní ustanovení:

- zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže
- zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení
- zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití
- zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje
- články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie

ÚOHS se naopak nezabývá nekalou soutěží, ochranou spotřebitele v užším slova smyslu, kontrolou kvality výrobků, ochrannými známkami a patenty a ochranou osobních údajů. Tyto oblasti mají na starosti jiné instituce.⁴⁸

⁴⁷ BEDNÁŘ, J. *Činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v letech 1999-2004*. [pdf] [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/ostatni-publikace.html>> [cit. 2014-12-30]

⁴⁸ *Informační listy 2014 – ÚOHS – Úřad v kostce*. [online]
URL: <http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2014/Urada_v_kostce_CZ_web.pdf> [cit. 2014-12-30]

ÚOHS je výkonným orgánem státní správy. Na základě svých zkušeností z rozhodovací praxe přichází s podněty a přispívá poradním hlasem, když se vytváří nová či novelizuje stávající legislativa. Aby byla usnadněna aplikace, ať již unijního práva do českého či českého práva do praxe, vydává Úřad výkladová stanoviska, metodiky, manuály nebo jiné dokumenty a zveřejňuje je na svých internetových stránkách.

Jedno z nejdůležitějších priorit pro Úřad je požadavek transparentnosti. K jejímu naplnění využívá především své internetové stránky www.uohs.cz, neboť z průzkumů vyplývá, že jsou nejčastěji využívaným zdrojem informací o činnosti Úřadu, a to jak pro laickou, tak i odbornou veřejnost. Na internetových stránkách jsou informace průběžně aktualizovány a můžeme zde nalézt tiskové zprávy, informační listy a výroční zprávy. Nechybí na nich ani přehled informací poskytnutých podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

V čele ÚOHS stojí předseda, kterého na návrh vlády jmenuje prezident republiky. Funkční období předsedy Úřadu je šestileté a do funkce může být jmenován maximálně dvakrát.⁴⁹

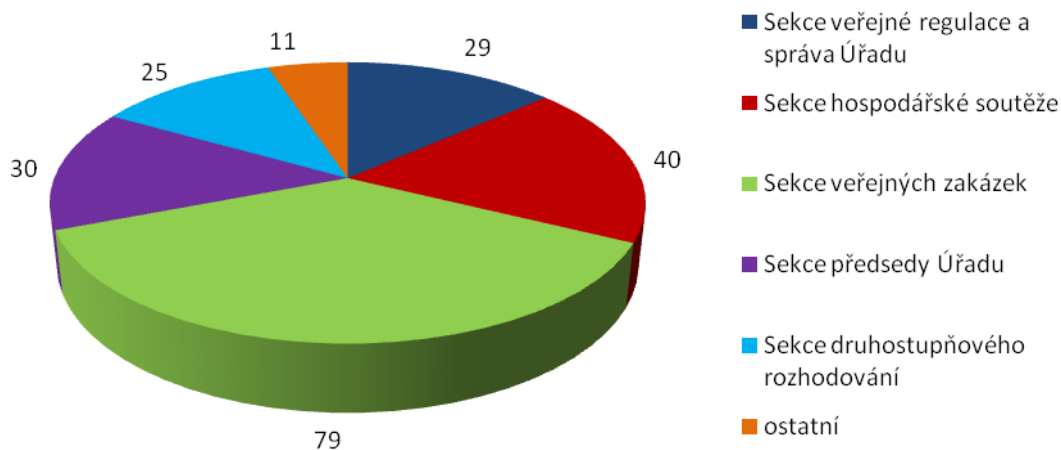
V červenci v roce 2009 byl do funkce předsedy ÚOHS zvolen Petr Rafaj. Předtím než byl zvolen do funkce předsedy Úřadu, působil od roku 2002 v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Zde mimo jiné zastával funkci v rozpočtovém výboru a byl rovněž překladatelem zákona o zneužití významné tržní síly. Předseda jmenuje tři místopředsedy a těmi v současné době jsou - Hynek Brom, první místopředseda zodpovědný za Sekci veřejné regulace a správy; Eva Kubišová, místopředsedkyně pověřená vedením Sekce veřejných zakázek a Michal Petr, místopředseda stojící v čele Sekce hospodářské soutěže.

Počet zaměstnanců byl v průběhu roku 2012 výrazně navýšen, a to až za hranici 200 pracovníků. Důvodem byla novela zákona o veřejných zakázkách. Většinu nových pracovníků tvoří právníci a ekonomové. Konkrétní počet zaměstnanců k datu 31. 12. 2013 byl 214. Kompetence jednotlivých zaměstnanců jsou rozděleny do jednotlivých sekcí (viz

⁴⁹ *Informační listy 2014 – ÚOHS – Úřad v kostce*. [online]
URL: <http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2014/Urada_v_kostce_CZ_web.pdf> [cit. 2014-12-30]

graf 1). Nejnovější sekce druhostupňového rozhodování vznikla v roce 2013. Podrobná organizační struktura je umístěna v příloze č. 1.⁵⁰

Graf 1: Zaměstnanci ÚOHS dle sekcí

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS - Výroční zpráva 2013 [cit. 2014-12-30]

5.1 Historie úřadu

Zákon České národní rady č. 173/1991 Sb. ze dne 26. dubna 1991 zřídil Český úřad pro hospodářskou soutěž, který zahájil činnost k 1. červenci 1991. Sídlem Úřadu se nestala Praha, jako centrum všech orgánů státní správy, ale Brno, což mělo deklarovat nezávislost rozhodování. V roce 1992 byl tento úřad nahrazen Ministerstvem pro hospodářskou soutěž. Tato změna byla odůvodněna tehdy probíhající ekonomickou transformací a především úlohou, kterou plnilo Ministerstvo v privatizačním procesu.

V současné době je ochrana hospodářské soutěže v České republice institucionálně zajišťována Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže se sídlem v Brně (viz obr. 1). Úřad začal pod tímto názvem fungovat od 1. listopadu 1996, přičemž navázal na činnost dřívějšího ministerstva. Působnost Úřadu je vymezena zákonem č. 273/1996 Sb., ve znění zákona č. 187/1999 Sb. V oblasti veřejné podpory rozhodoval Úřad v letech 2000-2004 o slučitelnosti poskytování veřejné podpory s právem ES. Tato pravomoc přešla od 1. 5. 2004 plně na Evropskou komisi.⁵¹

⁵⁰ O Úřadu - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>> [cit. 2014-12-30]

⁵¹ Historie Úřadu - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>> [cit. 2014-12-30]

Obrázek 1: Budova ÚOHS, Brno

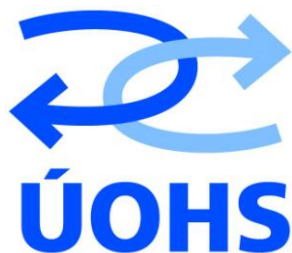

Zdroj: <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/sidlo-uohs.html>

Logo, které je používáno ÚOHS od poloviny roku 2005, vzniklo na základě potřeby dát jednotnou tvář prezentaci Úřadu ve styku s veřejností a médií a je používáno na všech publikacích ÚOHS.

Logo symbolizuje centrum, v němž dochází k prolínání různých směrů, linií a zájmů, podobně jako je tomu s konkurenčními silami v soutěžním prostředí. Šipky, které z něj vycházejí, pak naznačují perspektivu řešení či udání směru, jež představuje regulační činnost antimonopolního úřadu.⁵²

Obrázek 2: Logo ÚOHS

Zdroj: http://www.uohs.cz/download/Ke_stazeni/UOHS_logo.jpg

⁵² Logo ÚOHS - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/logo-uohs.html>> [cit. 2014-12-30]

5.2 Poslání, kompetence a rozhodování

Posláním Úřadu je zajistit fungování trhů v souladu s pravidly hospodářské soutěže a tím zároveň přinést i prospěch spotřebitelům.

Aby Úřad dosáhl tohoto cíle:

- vede soutěžitele k chování v souladu s principy soutěžního práva,
- podílí se na tvorbě a úpravách legislativy,
- zasahuje proti praktikám narušujícím hospodářskou soutěž, jako jsou například kartelové dohody či zneužití dominantního postavení, současně však dává podnikům možnost napravit své nezákonné jednání, které dosud nemělo závažné dopady na trh,
- dohlíží na zadávání veřejných zakázek a koncesí, čímž zajišťuje větší transparentnost a úsporu při vynakládání veřejných prostředků,
- monitoruje a poskytuje poradenství v otázkách veřejné podpory v České republice, aby její poskytování bylo v souladu s platnými pravidly Evropské unie,
- spolupracuje s poskytovateli na notifikacích národních opatření veřejné podpory a překládá je Evropské komisi k posouzení,
- zajišťuje dohled podle zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských výrobků a jejím zneužití, v jehož rámci usiluje o nastolení korektních vztahů mezi obchodními řetězci a jejich dodavateli.⁵³

Systém rozhodování má ÚOHS dvoustupňový, podobně jako ostatní správní orgány v České republice, a to na základě správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.). O věci tedy rozhoduje prvostupňový orgán. Proti jeho rozhodnutí může být do 15 dní od doručení rozhodnutí podán rozklad k předsedovi Úřadu, který ve spolupráci s rozkladovými komisemi jako poradním orgánem plní úlohu druhé instance. Pokud není rozklad podán, pak rozhodnutí uplynutím 15denní lhůty nabývá právní moci.

V případě podání rozkladu předseda rozhodne, zda první stupeň postupoval v souladu s platnými právními předpisy a věc posoudil správně. Závěrem druhostupňového řízení může být potvrzení napadeného rozhodnutí a zamítnutí rozkladu nebo změna prvostupňového rozhodnutí například snížení výše pokuty nebo zrušení správního řízení či

⁵³ *Informační listy 2014 – ÚOHS – Úřad v kostce*. [online]
URL: <http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2014/Urad_v_kostce_CZ_web.pdf> [cit. 2014-12-31]

vrácení rozhodnutí k opětovnému zpracování prvnímu stupni. Jestliže je rozhodnutí potvrzeno, pak nabývá právní moci doručením účastníkům řízení. Proti pravomocnému rozhodnutí ÚOHS může být podána žaloba k příslušnému správnímu soudu, kterým je Krajský soud v Brně, a následně kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. V případech, kdy může dojít k dotčení základních práv a svobod vyplývajících z Ústavy, Listiny základních práv a svobod a dalších ústavních zákonů České republiky, je konečnou instancí Ústavní soud.⁵⁴

5.3 Program a pravidla umožňující získání mírnějšího trestu

ÚOHS nabízí soutěžitelům možnost zmírnění a případně i neudělení pokuty na oplátku za spolupráci s Úřadem. Jedná se o tzv. Leniency program a dále o alternativní řešení některých soutěžních problémů.

5.3.1 Leniency program

Mezi nejzávažnější způsoby narušení hospodářské soutěže se řadí dohody mezi soutěžiteli o:

- přímém či nepřímém určení ceny,
- rozdělení trhu, nákupních zdrojů nebo zákazníků
- omezení či kontrole výroby nebo odbytu zboží, včetně jeho dovozu či vývozu

Za taková jednání hrozí účastníkům kartelových dohod velmi vysoké pokuty, které mohou být uloženy až do 10 % z čistého obrátu dosaženého soutěžitelem na relevantním trhu za poslední ukončené účetní období.⁵⁵

Úřad nabízí v rámci tzv. Leniency programu účastníkům kartelů shovívavost a případně i možnost neudělení pokuty. Pokud soutěžitel kartel ohlásí a poskytne k němu veškeré jemu dostupné informace a důkazy, může se kompletně vyhnout postihu či dosáhnout alespoň podstatného snížení pokuty. V případě, že:

- se účastní dohody s konkurenty,

⁵⁴ *Informační listy 2014 – ÚOHS – Úřad v kostce.* [online]

URL: <http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2014/Urad_v_kostce_CZ_web.pdf> [cit. 2014-12-31]

⁵⁵ *Leniency program - pravidla a výhody nahlášení kartelu - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online]

URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/leniency-program.html>> [cit. 2015-01-01]

- nabyl podnik a domnívá se, že některé dosavadní kontakty/dohody jeví známky koordinovaného postupu s konkurenty,
- udržuje kontakty s konkurenty (i když jde o neformální setkání)

Měl by zvážit, zda takové jednání nespĺňuje znaky kartelu a případně podat žádost k Úřadu v rámci Leniency programu. Pro udělení plné imunity je nutné, aby účastník kartelu přišel za soutěžním úřadem jako první. Jakékoliv nejasnosti či dotazy, zda se vůbec jedná o kartel a zda se na dané chování vztahuje Leniency program, je možno vyjasnit konzultací se zaměstnanci ÚOHS.

Pokud soutěžitel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní provést šetření na místě, nebo dopomohou k prokázání existence kartelové dohody, může ÚOHS rozhodnout, že pokutu, která soutěžiteli hrozila, neuloží.

ÚOHS může na základě Leniency programu snížit pokutu i v případě, pokud soutěžitel nepřijde s podáním informací první, ale předloží Úřadu takové informace a důkazy, které představují významnou přidanou hodnotu ve vztahu k informacím, které má již Úřad k dispozici.

V obou těchto případech musí soutěžitelé ještě splnit další podmínky, které jsou uvedeny ve sdělení Úřadu společně s procesním postupem podání žádosti.⁵⁶

5.3.2 Alternativní řešení některých soutěžních problémů

ÚOHS zásadním způsobem novelizoval své oznámení o alternativním řešení soutěžních problémů a včlenil do něj nové ustanovení § 21 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže, podle něhož nemusí zahajovat správní řízení, pokud na jeho vedení není veřejný zájem. Alternativní řešení soutěžních problémů je souborem nástrojů, které v různých fázích vyšetřování případu umožňují rychlejší odstranění soutěžního problému a napravení závadného stavu na trhu.

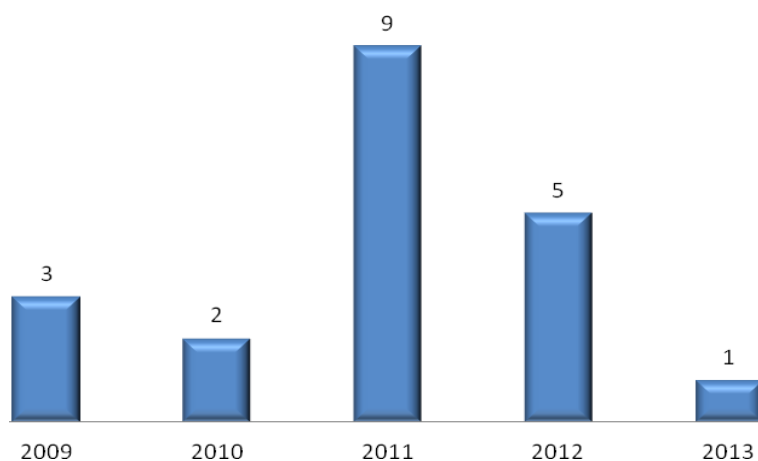
Některé soutěžní problémy může Úřad řešit i bez zahájení správního řízení, pokud se dotčení soutěžitelé zavážou změnit své jednání na trhu. K uvedenému alternativnímu řešení bude ÚOHS přistupovat v případech, kdy škodlivé účinky předmětného jednání jsou omezené nebo kdy lze očekávat, že nedojde-li k urychlenému odstranění soutěžního

⁵⁶ *Leniency program - pravidla a výhody nahlášení kartelu - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online] URL: < <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/leniency-program.html> > [cit. 2015-01-01]

problému, bude se jejich rozsah významně zvyšovat a soutěžitel může učinit opatření, která povedou k rychlému odstranění soutěžního problému a obnovení účinné hospodářské soutěže. Předpokladem je, že k závěru o podezření na porušení zákona nebude třeba provádět rozsáhlé šetření. V oznámení, které Úřad vydal, je přímo specifikováno, u kterých druhů protisoutěžního jednání lze tímto způsobem odstranit soutěžní problém.

Zahájené správní řízení nemusí být nutně ukončeno sankčním rozhodnutím. Účastníci řízení mají možnost navrhnout Úřadu závazky, jejichž realizací dojde k obnovení účinné hospodářské soutěže. V další části oznámení je specifikováno, jak je možno o závazcích jednat a za jakých podmínek ÚOHS navržené závazky přijme a vydá o nich rozhodnutí.⁵⁷ Na grafu č. 2 můžeme vidět počet případů vyřešených alternativním řešením v letech 2009 - 2013.

Graf 2: Počet případů vyřešených alternativním řešením

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS - Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-01-01]

5.4 Soutěžní právo

5.4.1 Vývoj soutěžního práva

První zmínku o kartelovém právu v českých zemích lze najít v § 4 rakouského koaličního zákona č. 43 z roku 1870, podle něhož neměly právní účinnost úmluvy živnostníků, uzavřené s cílem zvýšit ceny zboží v neprospěch zákazníků. Po vzniku Československé republiky došlo k první systematické úpravě práva proti omezování soutěže v roce 1933. Stalo se tak zákonem č. 141/1933 Sb., o kartelech a soukromých

⁵⁷ *Oznámení ÚOHS o alternativním řešení některých soutěžních problémů a odložení věci - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online] URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/pravidla-pro-alternativni-reseni-souteznych-problemu.html>> [cit. 2015-01-01]

monopolech. Na rozdíl od současné koncepce však tento zákon vycházel ve shodě s tehdy převládajícím evropským pojetím z přípustnosti sjednávání kartelových dohod a pouze reprobával jejich zneužití. V poválečném období sice výslovně zrušen nebyl, ale v prvních dvou letech po skončení druhé světové války uplatnění dojít nemohl a pak jej prakticky zbavilo účinnosti společensko-ekonomické zřízení, nastolené v tehdejší ČSR po únoru 1948. Možnost zneužití dominantního postavení hospodářských jednotek v záměrně monopolisticky organizovaném hospodářství a potřeba předpisu působícího proti této možnosti zanikla ve zdůrazňování předností plánovitého řízení národního hospodářství, pro nějž jako adekvátní stimulátor rozvoje byl namísto trhu a soutěže vytvořen institut spolupráce socialistických organizací.

Reformní snahy v letech 1968 - 1969 pak znovu upoutaly pozornost k otázkám trhu a hospodářské soutěže. Předpisy tehdy vydané ke zdokonalení systému plánovitého řízení národního hospodářství (vládní nařízení č. 100/1966 Sb. a zejména pak jeho novela č. 169/1969 Sb.) obsahovaly poměrně ucelenou úpravu tří generálních klauzulí, tj. obecně formulovaných základních ustanovení spolu s příklady reprobovaných a nejčastěji se vyskytujících jednání omezujících soutěž, respektive jednání nekalosoutěžních. Do novely hospodářského zákoníku z roku 1970 však bylo převzato pouze ustanovení, které organizacím zakazovalo zneužívat svého hospodaření postavení (rozumí se monopolní postavení) vůči jiným organizacím a bylo ve shodě s dřívější koncepcí negace trhu a soutěže zařazeno pod záhlavím „spolupráce socialistických organizací“. Přestože bylo v průběhu dalších let porůznu modifikováno, zůstalo prakticky s jedinou výjimkou nepoužito až do svého zrušení.⁵⁸

Legislativní přístup v České republice byl v tomto období dán dvěma základními faktory - na jedné straně uvolněním nadměrného státního dirigismu, který byl v této oblasti charakteristický pro komunistické režimy, na druhé straně neponecháním tvorby konkurenčního prostředí plně v režii podnikatelských subjektů a zajištěním regulace v odvětvích s přirozeným monopolem. Výsledkem byl zákon o hospodářské soutěži, který byl připraven a přijat v roce 1991 a který po dvou novelách v letech 1992 a 1993 byl nahrazen od 1. července 2001 zákonem č. 143/2001 Sb., který byl od té doby několikrát novelizován.

⁵⁸ *Vývoj soutěžního práva - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>> [cit. 2015-01-09]

Při koncepci nového československého zákonodárství na ochranu hospodářské soutěže se vycházelo ze specifík daných tradicí a potřeb tehdejšího rozvoje hospodářství. Zároveň bylo dbáno na to, aby nová právní úprava byla srovnatelná s právními úpravami v zemích EU.⁵⁹

5.4.2 Současné soutěžní právo

K zásadním změnám došlo 1. 5. 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie (EU). Na našem území se tak stalo právo Evropských společenství bezprostředně aplikovatelným. Podmínky pro tuto přímou aplikaci vytvořila novela zákona č. 340/2004 Sb., která nabyla účinnosti 2. 6. 2004. Bylo upuštěno od povolování individuálních výjimek a zrušena určovací řízení.

V další novele soutěžního zákona (71/2007 Sb.) byla mimo jiné ošetřena možnost aplikovat soutěžní právo v oblasti elektronických komunikací a upravena pravidla pro nahlížení do správního spisu. V roce 2009 pak došlo k zavedení tzv. zjednodušeného řízení u spojování soutěžitelů, bylo provedeno formulační zpřesnění jednotlivých ustanovení zákona a podrobněji upravena procesní problematika.

V prosinci 2012 nabyla účinnosti již devátá novela zákona o ochraně hospodářské soutěže (360/2012 Sb.). Přinesla řadu změn, zejména začlenění institutů leniency a narovnání do zákona, ale také možnosti prioritizace při vyšetřování případů a novou kompetenci v podobě postihování protisoutěžního jednání orgánů veřejné správy.

Nově zákon dále novelizuje i trestní zákoník, a to vložением zvláštního ustanovení o účinné lítosti (§ 248a trestního zákoníku) ve vztahu ke kartelům; žadatel o leniency by se tak měl vyhnout odpovědnosti nejen administrativní, ale i trestní.⁶⁰

Novela přinesla i změny týkající se sankcí. Mezi nimi je patrně nejvýznamnější zavedení zcela nové sankce za bid rigging dohody, a to tříletý zákaz účasti na zakázkovém a koncesním řízení (§ 22a odst. 4 a 5 ZOHS); sankce je konstruována tak, že za dohodu související se zadávacím řízením se uloží zákaz účasti na veřejných zakázkách, ne však na koncesích, a obdobně za dohodu související s koncesním řízením zákaz plnění koncesních smluv, ne však účasti na zakázkách.

⁵⁹ *Vývoj soutěžního práva - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>> [cit. 2015-01-09]

⁶⁰ *Vývoj soutěžního práva - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online]
URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>> [cit. 2015-01-25]

Úřadu se nově dostalo oprávnění nezahajovat řízení ve věcech, kdy na vedení řízení není veřejný zájem s ohledem na nízkou míru škodlivého účinku jednání na hospodářskou soutěž. Při hodnocení míry škodlivého účinku se přihlédne k povaze jednání, způsobu jeho provedení, významu dotčeného trhu a počtu dotčených soutěžitelů (§ 21e odst. 2 OHS). Možnost prioritizace by se měla týkat prakticky jen zakázaných dohod, a to v návaznosti na velmi nízký tržní podíl jejich účastníků.

Poskytování informací Úřadu je stanoveno zákonem. Soutěžitelé musí vždy poskytovat podklady a informace úplné, správné a pravdivé (§ 21e odst. 1 ZOHS). Poskytnutí informací neúplných, nesprávných nebo nepravdivých je spojeno s procesní pokutou. Zákon dále vymezuje postup Úřadu při písemném vyžadování informací, a to v zásadě ve stejném rozsahu jako nyní, povinnost poskytnout informace se nicméně nově vztahuje i na fyzické osoby, které nejsou soutěžiteli.

V rámci projednávání novely byl rovněž přijat pozměňovací návrh, který rozšířil působnost ZOHS nad rámec soutěžitelů i na orgány veřejné správy, kterými se rozumí orgány státní správy při výkonu státní správy, orgány územní samosprávy při výkonu samosprávy a při přeneseném výkonu státní správy a orgány zájmové samosprávy při přeneseném výkonu státní správy. Těmto orgánům má být zakázáno, aby podporou zvýhodňující určitého soutěžitele nebo jiným způsobem narušovaly hospodářskou soutěž. Zákon tak fakticky dopadá na všechny případy, kdy dochází k narušení soutěže v důsledku činnosti orgánu veřejné správy, patrně včetně činnosti rozhodovací a legislativní.⁶¹

⁶¹ *Vývoj soutěžního práva - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.* [online]
URL: < <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html> > [cit. 2015-01-25]

6 Analýza činnosti ÚOHS

Rok 2013 lze charakterizovat z pohledu Úřadu jako velmi „produktivní“. Platí to zejména pro oblast veřejných zakázek. V této oblasti je prioritou co nejrychlejší vyřizování správních řízení, a proto byla provedena řada opatření, která pomohou tuto prioritu splnit. Nově přijatí zaměstnanci byli zaškoleni, aby mohli vést samostatně správní řízení. Zavedení nového informačního systému, jehož cílem bude zkrácení délky správních řízení.

V oblasti hospodářské soutěže je práce Úřadu soustředěna zejména na již zahájené případy, resp. rozšiřování dosavadních a zahajování nových. V oblasti významné tržní síly bylo vydáno přelomové rozhodnutí. Byla uložena vysoká sankce jednomu z obchodních řetězců, ale především byla jednoznačně nastavena východiska, z nichž bude ÚOHS zneužití významné tržní síly posuzovat.

6.1 Zakázané dohody

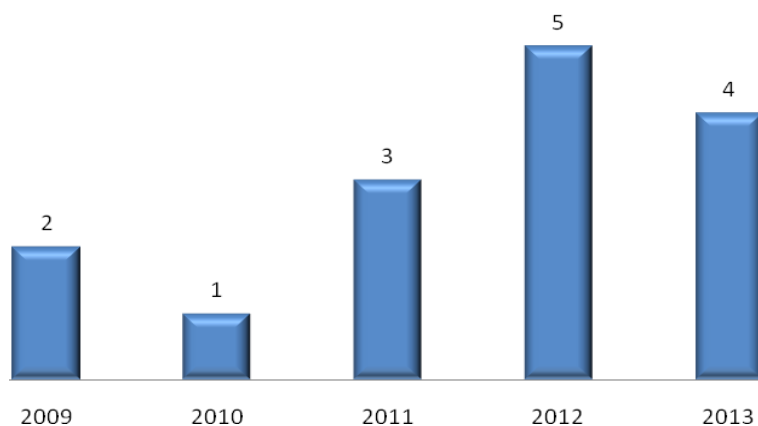
Odhalování kartelových dohod je prioritou soutěžních úřadů po celém světě, protože právě kartely mají devastující dopad na soutěž na trhu a tedy i na ekonomiku země. Úřady často spoléhají na vyšetřovací nástroj zvaný program shovívavosti neboli leniency. ÚOHS zavedl program v roce 2001, ale intenzivně využíván je až od roku 2006, kdy bylo zaznamenáno několik žádostí o aplikaci leniency. V roce 2013 byl český leniency program novelizován, aby byl pro účastníky kartelů atraktivnější a nabízel větší pobídky kartel vyzradit.

Zvláštním typem kartelových dohod, na které se ÚOHS v posledních letech zaměřuje především, jsou zakázané dohody mezi uchazeči o veřejné zakázky, tzv. bid rigging. Uchazeči o zakázky mezi sebou často nedovoleně spolupracují, aby uměle navýšili cenu zakázky, předem určili vítěze tenderu nebo si rozdělili zakázky v určitých oblastech. Aby zadavatelé zakázek dokázali rozpoznat podezření na bid rigging, byl ze strany Úřadu prováděn osvětový a školicí program, který byl ukončen v roce 2013. Z deseti případů zakázaných dohod, které jsou v současné době Úřadem prošetřovány, se šest vztahuje právě k bid riggingu.⁶²

⁶² *Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf [cit. 2015-02-15]

„Úřad v roce 2013 zahájil celkem čtyři správní řízení v oblasti zakázaných dohod, a vydal dvě prvostupňová rozhodnutí. Navíc probíhá dalších šest správních řízení zahájených v minulých letech. Prošetřeno bylo také 122 podnětů týkajících se možných zakázaných dohod.“⁶³

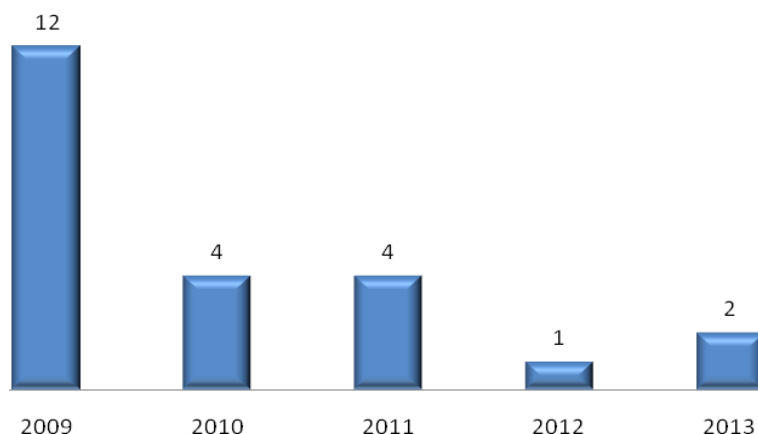
Graf 3: Počet zahájených správních řízení v oblasti zakázaných dohod

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-15]

Z grafu 3 můžeme vyčíst, že počet zahájených správních řízení v rámci zakázaných dohod měl za poslední tři roky rostoucí tendenci. Pokud srovnáme rok 2010 a následující 3 roky, počet zahájených správních řízení rostl. Není to však tak extrémní, jako tomu bylo v roce 2008, kdy bylo zaznamenáno dokonce 16 zahájených správních řízení. Pokles od roku 2008 byl pravděpodobně způsoben snahou Úřadu řešit delikty alternativními způsoby.

Graf 4: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-15]

⁶³ Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013. [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-15]

Z grafu 4 je patrné, že počet vydaných prvostupňových rozhodnutí v této oblasti má klesající tendenci. Prudký pokles nastal mezi roky 2009 a 2010, kde byl zaznamenán pokles o jednu třetinu vydaných rozhodnutí. V dalších letech počet vydaných rozhodnutí ještě klesal, dokonce v roce 2012 byl zaznamenán pouze jeden případ.

6.1.1 Významné případy zakázaných dohod

Kartelová dohoda distributorů PHM

Účastníky správního řízení byli společnosti Eni Česká republika s.r.o., BENZINA s.r.o., OMV Česká republika s.r.o., LUKOIL Czech Republic s.r.o. a Shell Czech Republic a.s. V tomto případě Úřad v listopadu 2013 zastavil správní řízení, které bylo zahájeno již v roce 2001 a v němž byla v roce 2003 uložena sankce ve výši 313 milionů Kč šesti distributorům pohonných hmot. Případ byl více než deset let projednáván správními soudy a zkomplikovala jej otázka právního nástupnictví související s odprodejem jednoho z účastníků řízení jinému soutěžiteli. Úřad však nebyl po době uplynulé od zahájení schopen zabezpečit další důkazy, které po něm soud požadoval, a proto bylo rozhodnuto správní řízení zastavit. Výsledkem řízení je, že nebylo shledáno porušení ZOHS a datum nabytí právní moci bylo 4. prosince 2013.⁶⁴

Vertikální dohody společnosti CANDY

ÚOHS uložil svým prvnostupňovým rozhodnutím ze dne 25. 2. 2013 společnosti CANDY, spol. s r.o. (dále jen „CANDY“) pokutu ve výši 802 000 Kč za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže. V listopadu téhož roku předseda ÚOHS zamítl podaný rozklad a uvedené rozhodnutí potvrdil.

„Společnost CANDY je distributorem krmiv pro psy a kočky. Krmiva distribuuje přímým prodejem koncovým spotřebitelům nebo prostřednictvím svého internetového obchodu, dodávkami do maloobchodních prodejen a dále pomocí velkoobchodních prodejců – svých registrovaných distributorů. Hospodářskou soutěž společnost CANDY porušila tím, že uzavírala se svými distributory dohody o určení doporučených, respektive minimálních cen pro další prodej. Společnost vydávala obchodní podmínky, ve kterých zavazovala své registrované distributory k dodržování dohod o cenách krmiv pro další

⁶⁴ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-15]

*prodej. Společnost CANDY uplatňovala také nátlak na odběratele, kteří odmítali stanovené ceny dodržovat. Jednání společnosti mělo faktický negativní dopad na hospodářskou soutěž a konečné spotřebitele, neboť došlo k navýšení cen krmiv a snížení počtu e-shopů nabízejících krmiva dodávaná společností CANDY.*⁶⁵

6.2 Zneužití dominantního postavení

K nejtypičtějším příkladům zneužití dominance patří účtování nepřiměřeně vysokých cen, uplatňování nestejných smluvních podmínek vůči zákazníkům, vázání prodeje zboží a služeb na odběr jiných produktů, omezování výroby či trhu a v neposlední řadě také prodej za pod nákladové ceny za účelem odstranění horizontální konkurence. Dominantní postavení není na rozdíl od minulosti stanovováno jen podle tržního podílu, kdy se má všeobecně za to, že dominanci nemají soutěžitelé s podílem nižším než 40 procent. Úřad při posuzování dominance bere v úvahu i další faktory, kterými jsou mimo jiné hospodářská a finanční síla konkurence, právní a ekonomické bariéry vstupu na trh nebo třeba zaměnitelnost dotčených výrobků. Případy zneužití dominantního postavení se projevují jako jedny z nejsložitějších, když pro prokázání deliktního jednání je často nutné vypracovat pokročilé ekonometrické analýzy a modely.

V České republice můžeme nalézt dominanty nejčastěji mezi bývalými monopoly, a to především v síťových odvětvích, tedy energetice, telekomunikacích a dopravě. Ve výše uvedených oblastech Úřad vede dvě náročná správní řízení a další správní řízení bylo zahájeno v roce 2013 ve věci možného zneužití dominantního postavení provozovatele celostátního informačního systému o jízdních řádech. ÚOHS také vyřídil celkem 124 podnětů směřujících proti údajnému zneužití dominance.⁶⁶

V tabulce č. 2 můžeme pozorovat, že v období let 2009 až 2013 bylo vždy v každém roce zahájeno jedno nové správní řízení pro zneužití dominantního postavení, tedy kromě roku 2010, kdy nedošlo k zahájení žádného správního řízení. Nelze tedy pozorovat žádný prudký nárůst nebo pokles správních řízení.

⁶⁵ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-15]

⁶⁶ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-20]

Tabulka 2: Počet zahájených správních řízení v oblasti zneužití dominantního postavení

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet řízení	1	0	1	1	1

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-20]

6.3 Spojování soutěžitelů

Fúze a akvizice mezi soutěžiteli patří k běžným metodám posílení tržního podílu podniku a získání nových zákazníků a odbytišť. Fúze podléhají kontrole ze strany soutěžních autorit a žádné spojení, které překračuje stanovená obratová kritéria, nesmí být realizováno, aniž by bylo ÚOHS posouzeno a povoleno. „V České republice podléhají povolení spojení všechny fúze, u nichž obrat všech spojujících se firem dosažený na domácím trhu v posledním účetním období převyšuje 1,5 miliardy Kč a alespoň dva ze spojujících se soutěžitelů dosáhli každý za poslední účetní období na trhu ČR čistého obratu vyššího než 250 milionů Kč; nebo pokud čistý obrat dosažený za poslední účetní období na trhu ČR alespoň jedním ze soutěžitelů zakládajících společně kontrolovaný podnik je vyšší než 1,5 miliardy korun a zároveň celosvětový čistý obrat dosažený za poslední účetní období dalším spojujícím se soutěžitelem je vyšší než 1,5 miliardy korun.“⁶⁷

Úřad ve správních řízeních o spojování soutěžitelů vymezuje především dotčené relevantní trhy, zjišťuje nárůsty tržních podílů a posuzuje možné dopady fúze na soutěž na relevantních trzích. Pokud Úřad prohlásí, že spojení nebude mít za následek zásadní narušení hospodářské soutěže, pak vydává rozhodnutí o povolení spojení. V jednodušších případech se postupuje v tzv. zjednodušeném řízení a rozhodnutí je vydáno ve 20 dnech, normální řízení probíhá 30 kalendářních dní. Pokud Úřad zjistí v průběhu řízení, že spojení by představovalo vážné obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, může být řízení protáhnuto o další 4 měsíce. Jestliže se v následujícím průběhu řízení podezření z možného podstatného narušení prokáže, může ÚOHS spojení úplně zakázat. Může nastat ale také situace, že účastníci řízení navrhnou Úřadu závazky spočívající například v odprodeji části podniku třetí straně, a pokud ÚOHS vyhodnotí dané závazky za

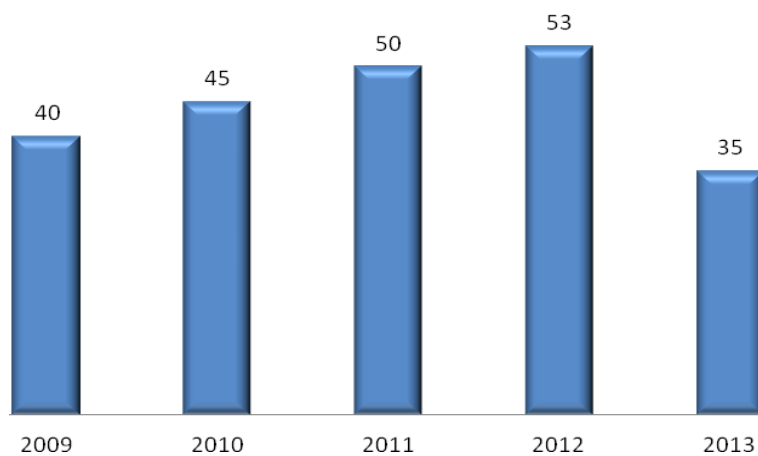
⁶⁷ Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013. [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-20]

dostačující k odstranění identifikovaných soutěžních problémů, pak fúzi pod podmínkou splnění závazků povolí.

„V roce 2013 Úřad vydal celkem 33 prvostupňových rozhodnutí týkajících se spojování podniků, z toho 17 ve standardním řízení a 16 ve zjednodušené proceduře. Žádná fúze nebyla zablokována anebo podmíněna přijetím závazků. Byla však vydána dvě sankční rozhodnutí s pokutami v celkové výši 24 420 000 Kč, a to za nedodržování závazků (REWE Zentralfinanz eG) a za uskutečňování spojení bez povolení Úřadu (KAREL HOLOUBEK – Trade Group a.s.). Kromě toho uložil Úřad i tři pořádkové pokuty za neposkytnutí informací ve správním řízení Holcim/Cemex.“⁶⁸

Podle grafu č. 5 můžeme porovnat počet zahájených správních řízení v oblasti spojování soutěžitelů. Z grafu je patrné, že v období let 2009 až 2012 byl rostoucí trend počtu zahájených správních řízení, ale v roce 2013 byl zaznamenán pokles zahájených správních řízení téměř o třetinu oproti roku 2012.

Graf 5: Počet zahájených správních řízení v oblasti spojování soutěžitelů

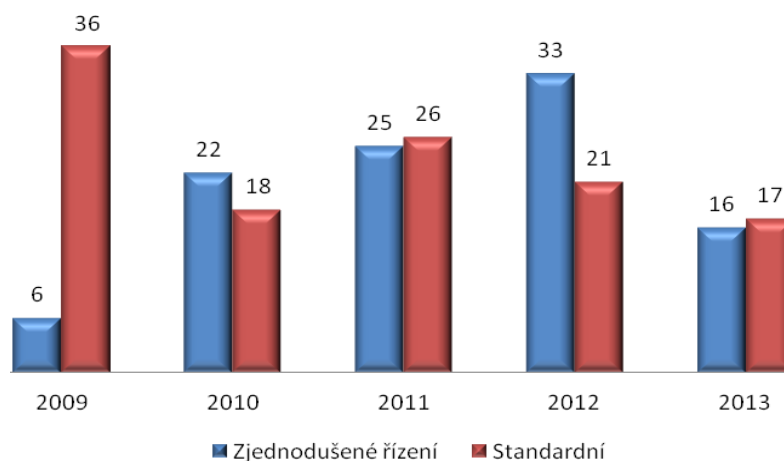
Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-20]

Na grafu č. 6 nalezneme přehled spojení soutěžitelů podle druhu rozhodnutí v období let 2009 až 2013. Při porovnání celkových počtů spojení za jednotlivé roky můžeme pozorovat v letech 2009 až 2012 postupný nárůst spojení, ale v roce 2013 zas nastal téměř třetinový pokles počtu spojení. V roce 2009 bylo ve zjednodušeném řízení povoleno 6 spojení a ve standardním řízení 36 spojení, z toho bylo jedno ve druhé fázi spojování a jedno se závazky. Celkem za rok 2009 tedy 42 spojení soutěžitelů. Za rok 2010

⁶⁸ *Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-20]

vzniklo dohromady 40 spojení, z toho 22 ve zjednodušeném řízení a 18 ve standardním. Z toho standardního bylo zas jedno ve druhé fázi a jedno se závazky. Rok 2011 znamenal v celkovém počtu nárůst na 51 spojení soutěžitelů, z toho 25 proběhlo ve zjednodušeném řízení a 26 ve standardním. Opět ze standardního spojení jsou 4 ve druhé fázi a jedno se závazky. V roce 2012 dosáhlo spojení soutěžitelů nejvyššího celkového počtu za sledované období, a to 54 spojení, které lze zas rozdělit na 33 ve zjednodušeném řízení a 21 ve standardním, z toho byla tři ve druhé fázi a tři se závazky. V roce 2013 byl pokles celkových spojení o třetinu, konkrétně jich tedy bylo 33. Ve zjednodušeném řízení došlo k 16 spojení a ve standardním k 17, z toho byla 4 ve druhé fázi a se závazky žádné.

Graf 6: Spojování soutěžitelů dle druhu rozhodnutí

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Úřad v kostce [cit. 2015-02-20]

6.3.1 Významný případ nepovoleného spojení soutěžitelů

Nepovolené spojení soutěžitelů Karel Holoubek - Trade Group a.s.

„V lednu 2013 byla uložena prvostupňovým rozhodnutím společnosti Karel Holoubek – Trade Group a.s. sankce ve výši 530 000 Kč, a to za uskutečňování spojení se soutěžitelem Karlovarská teplárenská a.s., stalo se tak před podáním návrhu na jeho povolení a před vydáním pravomocného rozhodnutí ÚOHS, kterým se uvedená fúze povoluje. V tomto případě bylo využito procedury narovnání, při které účastník přiznal své nezákonné jednání výměnou za snížení sankce. Proti rozhodnutí nebyl podán rozklad.“⁶⁹

⁶⁹ Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013. [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-22]

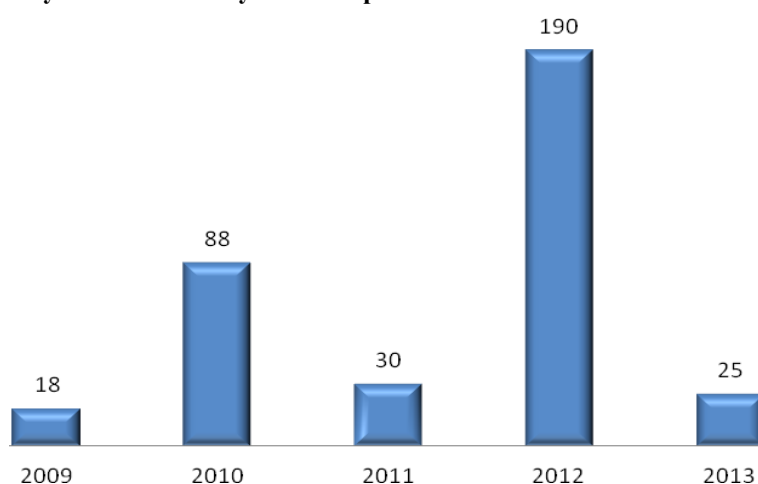
„Úřad v roce 2010 povoloval spojení soutěžitelů Karel Holoubek – Trade Group a.s. (dále jen KHTG) a Karlovarská teplárenská a.s. Spojení bylo povoleno dne 29. 12. 2010 a téhož dne se stalo pravomocným. V rámci správního řízení ale ÚOHS zjistil, že společnost KHTG již od 1. 7. 2002 na základě Smlouvy o půjčce akcií kontrolovala 51% podíl na hlasovacích právech společnosti Karlovarská teplárenská a.s. Svá hlasovací práva na valných hromadách přitom účastník řízení v letech 2002 – 2010 prokazatelně vykonával. Zástupci společnosti KHTG se ve stejném období účastnili a ovlivňovali jednání představenstva společnosti Karlovarská teplárenská.

Podle zákona o ochraně hospodářské soutěže v případech, kdy dochází ke spojení soutěžitelů, které podléhá povolení Úřadu, nesmí být toto uskutečněno, dokud Úřad nevydá rozhodnutí, na základě kterého se spojení povoluje. V tomto případě trval protiprávní stav dlouhodobě, a to více než 8,5 roku. Při stanovování výše pokuty vzal Úřad v úvahu skutečnost, že v prošetřovaném případě nebyl zjištěn negativní dopad na soutěž či spotřebitele, ale také zohlednil značnou délku trvání deliktu. Soutěžitel využil institutu narovnání, když uznal svou odpovědnost za nelegální postup, právní kvalifikaci i délku vytykaného jednání, za což mu byla snížena sankce o 20 procent.“⁷⁰

6.4 Sankce uložené Úřadem

K nejvyššímu udělení pokut v I. stupni, v posledních několika letech, došlo v roce 2012, kdy Úřad uložil pokuty za 190 milionů korun. (viz graf 7).

Graf 7: Výše sankcí uložených v I. stupni v milionech Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-22]

⁷⁰ Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013. [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-22]

Na grafu můžeme také pozorovat, že v roce 2009 byly uloženy pokuty v I. stupni ve výši 18 milionů korun, což je ve srovnání s ostatními roky nejméně. V následujícím roce 2010 už byly uloženy pokuty ve výši 88 milionů korun. Poté zas v roce 2011 byly sankce nízké ve výši 30 milionů korun. V posledním sledovaném roce dosáhly pokuty druhé nejnižší výše za sledované období 25 milionů korun.

6.5 Rozkladové řízení a soudní přezkum v oblasti hospodářské soutěže

Prvostupňové rozhodnutí vydané Úřadem má možnost účastník řízení napadnout rozkladem k předsedovi ÚOHS, který je druhoinstančním orgánem. Na základě rozkladu předseda Úřadu zváží prvostupňové rozhodnutí, a buď jej potvrdí a rozklad odmítne, nebo pokud v něm nalezne chyby, prvostupňový verdikt zruší a vrátí zpátky k novému projednání. Při rozhodování předseda přihlíží k názoru své rozkladové komise, což je poradní sbor sestavený z odborníků na danou problematiku z akademické, veřejné i soukromé sféry.

„V roce 2013 bylo v oblasti hospodářské soutěže podáno celkem 13 rozkladů proti prvoinstančním rozhodnutím. Vydáno bylo 9 rozhodnutí, z toho 2 meritorní, a to v případě neplnění závazků společnosti REWE Zentralfinanz eG a za zakázané vertikální dohody distributora krmiv CANDY. Celkem byly uloženy pravomocné sankce ve výši 24 692 000 Kč.“⁷¹

Významným případem bylo neplnění závazků uložených ve fúzi společnosti REWE. Předseda Úřadu potvrdil v srpnu 2013 prvoinstanční rozhodnutí z února téhož roku, jímž byla sankce ve výši 23,89 milionů korun za nedodržení závazků souvisejících s povolením spojení soutěžitelů REWE a PLUS-DISCOUNT spol. s r.o. Když Úřad v roce 2008 rozhodoval o návrhu na povolení spojení výše zmíněných společností, ve správním řízení bylo zjištěno, že by tato fúze, která propojila obchodní řetězce Billa a Penny Market s prodejny Plus, mohla na některých místních trzích narušit hospodářskou soutěž. Na základě toho zjištění společnost REWE nabídla Úřadu závazky v formě odprodeje čtyř supermarketů v dotčených regionech. ÚOHS po posouzení předložených závazků nakonec fúzi povolil. Bohužel ze strany společnosti REWE se odprodej prodejen neuskutečnil, a tak bylo na konci roku 2010 zahájeno správní řízení kvůli nesplnění závazků. V rámci

⁷¹ *Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-22]

správního řízení ÚOHS prověřil aktivity účastníka řízení týkající se snahy o naplnění závazků a v prvostupňovém rozhodnutí z počátku roku 2013 prohlásil, že společnost REWE nevyvinula dostatečnou snahu k uskutečnění závazků. Za uvedený přestupek byla uložena již výše zmíněná sankce. Společnost REWE podala proti rozhodnutí rozklad, v němž usilovala o vyvrácení závěrů prvoinstančního rozhodnutí. Předseda ale argumentaci odmítl s tím, že společnost REWE si musela být vědoma, že neplní povinnosti uložené Úřadem a že se tak dopouští velice závažného soutěžního přečinu.

Soudní přezkum

Proti pravomocnému rozhodnutí ÚOHS mohou účastníci řízení předložit žalobu ke správnímu soudu, kterým je Krajský soud v Brně. Soud pak přezkoumává vhodnost postupu Úřadu, a to jak z hlediska věcného, tak procesního. Soud může rozhodnutí ÚOHS anulovat, pokud má za to, že zákon nebyl interpretován správně nebo že se Úřad dopustil procesního pochybení. Povinností Úřadu je pak věc opětovně přezkoumat a rozhodnout v souladu s právním míněním soudu. Proti rozhodnutí Krajského soudu může podat jak žalovaný, tak žalobce mimořádný opravný prostředek, kasační stížnost, k Nejvyššímu správnímu soudu. Soud vyšší instance přezkoumává závěry Krajského soudu a může rozsudek Krajského soudu zrušit a vrátit případ k opětovnému posouzení, případně i přímo zrušit rozhodnutí ÚOHS.

„V roce 2013 bylo ke Krajskému soudu Brno (dále KS) podáno celkem 8 žalob a k Nejvyššímu správnímu soudu (dále NSS) pak 13 kasačních stížností týkajících se rozhodnutí ÚOHS. KS Brno vydal rozhodnutí v 15 věcech, z toho 7 krát plně potvrdil rozhodnutí Úřadu a v jednom případě se na stranu ÚOHS přiklonil částečně. NSS vydal 14 rozhodnutí, z toho v 9 případech ve prospěch Úřadu.

Definitivně bylo u soudů ukončeno devět případů, z toho dvakrát ÚOHS uspěl u KS, pětkrát pak u NSS. Ve dvou případech byla rozhodnutí Úřadu zrušena. K Ústavnímu soudu se dostala stížnost společnosti Sokolovská uhelná ve věci údajného nezákonného zásahu, který měl spočívat v tom, že Úřad nezhájil správní řízení dle podnětu stěžovatele. Tato stížnost byla Ústavním soudem odmítnuta.“⁷²

⁷² *Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-22]

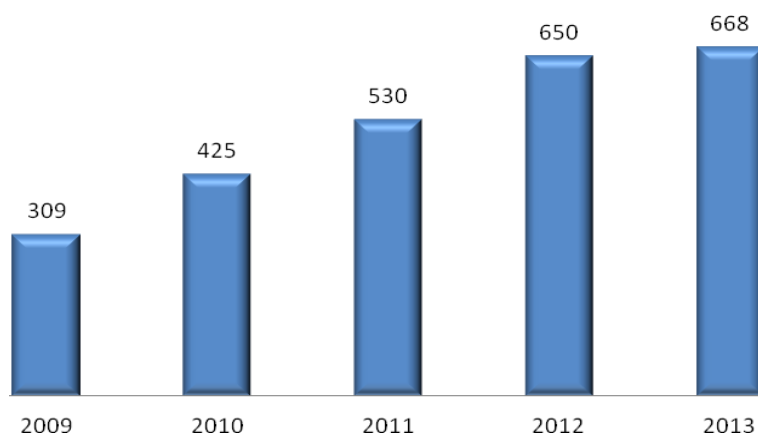
6.6 Veřejné zakázky a koncese

Kontrolu nad zadáváním veřejných zakázek vykonává ÚOHS od ledna 1995, a to dle v současnosti platného zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Rozsah dohledové činnosti je značně ovlivněn transpozicí evropských směrnic. Aktuální (tzv. technická) novela tohoto zákona provedená zákonným opatřením Senátu č. 341/2013 nabyla účinnosti 1. ledna 2014 a některé body nabyly účinnosti 1. ledna 2015. Významem dohledové činnosti Úřadu je zabezpečení rovné, transparentní a nediskriminační soutěže, což v konečném důsledku přináší i úspory veřejných financí. Úřad rozhoduje, zda zadavatel při zadávání veřejné zakázky jednal v souladu se zákonem, ukládá nápravná opatření a sankce, projednává správní přestupky a plní další úkoly vymezené příslušnými zákony.

„Od 1. července 2006 ÚOHS dohlíží také nad uzavíráním koncesních smluv podle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení, a od 1. července 2010 také nad uzavíráním smluv o veřejných službách v přepravě cestujících na základě nabídkového řízení nebo přímým zadáním podle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících.“⁷³

Podle grafu č. 8 můžeme vidět, že počet zahájených prvnostupňových správních řízení v roce 2013 byl od roku 2009 nejvyšší, a to více než dvojnásobně.

Graf 8: Počet zahájených prvnostupňových správních řízení

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-23]

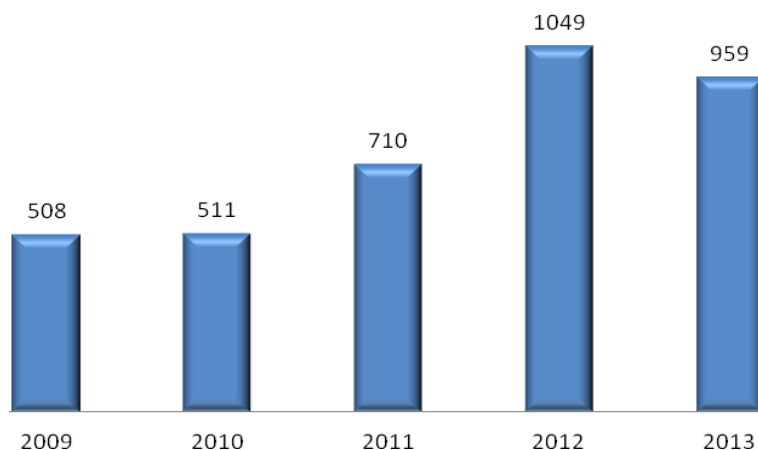
⁷³ Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013. [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-23]

Od roku 2009 lze pozorovat vzrůstající tendenci počtu zahájených prvostupňových správních řízení. V průměru se vždy počet každoročně zvýšil přibližně o sto případů, tedy kromě roků 2012 a 2013 kde bylo navýšení o 18 případů. Nárůst správních řízení byl způsoben úpravou právních předpisů.

„Po enormním nárůstu činnosti Úřadu v oblasti dozoru nad zadáváním veřejných zakázek v posledních letech vykazuje meziroční srovnání statistických dat určitou stabilizaci. V roce 2013 Úřad přezkoumal na základě přijatých podnětů 2873 veřejných zakázek a dalších téměř 500 na základě přijatých návrhů. Počet správních řízení zahájených z moci úřední meziročně vzrostl o 20 procent. Úřad také využil možností poskytnutých tzv. protikorupční novelou a zpřísnil svou rozhodovací praxi. Při stejném počtu uložených pokut vzrostla jejich výše v roce 2013 o 48,7 procenta“ (v roce 2012 byl počet uložených pokut 119 a jejich celková výše byla 39 511 000 Kč a v roce 2013 za stejný počet pokut byla jejich výše 58 761 000 Kč).⁷⁴

Na počtu vydaných prvostupňových rozhodnutí (viz graf 9) lze taktéž pozorovat vliv úpravy právních předpisů. V roce 2009 bylo vydaných rozhodnutí celkem 508, rok 2010 byl srovnatelný, ale pak nastal v roce 2011 nárůst na 710 rozhodnutí a úplně nejvíce rozhodnutí bylo vydáno v roce 2012, kdy počet dosahoval 1049. Rok 2013 zaznamenal počet 959 rozhodnutí. Při porovnání roků 2009 a 2012 je zřejmý dvojnásobný nárůst.

Graf 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-23]

⁷⁴ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf [cit. 2015-02-23]

6.6.1 Přehled nejvyšších pokut uložených v roce 2013

Tabulka 3: Přehled nejvyšších pokut uložených v roce 2013 v oblasti veřejných zakázek

Číslo jednací	Zadavatel	Veřejná zakázka	Výše pokuty v mil. Kč	Nabytí právní moci
S370/2012 S338/2013	České dráhy, a.s.	Dodávka sedmi vlakových souprav Railjet	25	podán rozklad (R1/2014)
R47/2013 S441/2012	Armádní Servisní, příspěvková organizace	Úklidové a pokojové služby, recepční služby a venkovní úklidy v zařízeních AS-PO	4	31. 10. 2013
S172/2011	Úřad vlády České republiky	Zajištění audio-vizuálního vybavení a provozování audio-vizuálních celků a poskytnutí souvisejících služeb potřebných pro zajištění akcí konaných v rámci předsednictví ČR v Radě EU v I. polovině roku 2009	1,2	21. 6. 2013
S 153/2013	Ministerstvo zdravotnictví	Provozování vrtulníků pro střediska letecké záchranné služby	1	podán rozklad (R334/2013)
S114/2013	Krajská správa a údržba silnic Karlovarského kraje	Rekonstrukce silnice II/210 - průtah Kraslice	1	podán rozklad (R430/2013)
R212/2013 S177/2011	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	Dotatky ke Smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny	1	18. 12. 2013
S312/2013	Ředitelství silnic a dálnic ČR	R46 Program "bezpečnostní prvky" R46 - výměna středových svodidel	0,9	28. 3. 2014
S615/2012	Ministerstvo vnitra	Vybudování centrálního místa služeb - JŘSU	0,9	podán rozklad R275/2013
S244/2013	ČEZ a. s.	Ostraha vybraných objektů skupiny ČEZ a činnosti s tím související	0,9	podán rozklad R302/2013

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-23]

Z vypracované tabulky lze vyčíst, že nejvyšší pokuta v oblasti veřejných zakázek byla udělena společnosti České dráhy, a.s. Výše pokuty činila 25 miliónů korun, avšak proti tomuto rozhodnutí byl podán rozklad, který ale předseda Úřadu zamítl a potvrdil tak původní rozhodnutí Úřadu. Druhou nejvyšší udělenou pokutou byla částka 4 milióny korun pro Armádní Servisní, příspěvkovou organizaci. Z výše uvedené tabulky lze také vyčíst, že v pěti případech z devíti byl podán rozklad.

6.6.2 Vybraný případ porušení při plnění veřejné zakázky

Přístavba a nástavba lékárny Ústřední vojenské nemocnice

Zadavatelem zakázky byla Ústřední vojenská nemocnice (dále ÚVN) a společnosti KHP montáž s.r.o. byla v polovině roku 2011 přidělena zakázka na přístavbu a nástavbu lékárny ÚVN, protože její nabídka byla v konkurenci dalších 13 dodavatelů vybrána jako nejvýhodnější. Kvůli podstatnému porušování smluvních povinností na straně dodavatele však ÚVN v říjnu 2011 od smlouvy odstoupila. V souvislosti s tím vznikly pochybnosti o pravosti osvědčení o referenčních zakázkách, která byla firmou KHP montáž v zadávacích řízeních prezentována. ÚOHS v následném správním řízení vypátral, že reference o realizaci předkládaných zakázek neodpovídají realitě a seznam referenčních zakázek předložený firmou KHP montáž v rámci zadávacího řízení nebyl ve skutečnosti seznamem jím realizovaných stavebních prací. Tímto jednáním společnost KHP montáž podstatným způsobem porušila zákon o veřejných zakázkách.

ÚOHS umístil společnost KHP montáž do rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek (tzv. blacklist), a to za uvádění mylných informací v zadávacím řízení. Společnosti byla rovněž uložena sankce ve výši 300 tisíc korun. Proti prvostupňovému rozhodnutí nebyl podán rozklad a 13. 3. 2013 se stalo pravomocným.⁷⁵

6.7 Rozkladové řízení a soudní přezkum v oblasti veřejných zakázek

V oblasti druhostupňového rozhodování byly také patrné náznaky určité stabilizace počtu vedených správních řízení. Statistiky prokázaly, že počet vydaných rozhodnutí II. stupně vzrostl v roce 2013 o 23 procent.

V roce 2013 bylo podáno 389 rozkladů proti prvoinstančním rozhodnutím. Počet správních řízení II. stupně, která nebyla ukončena v roce 2013, byl 246. Celkem bylo vydáno 282 rozhodnutí o rozkladech.

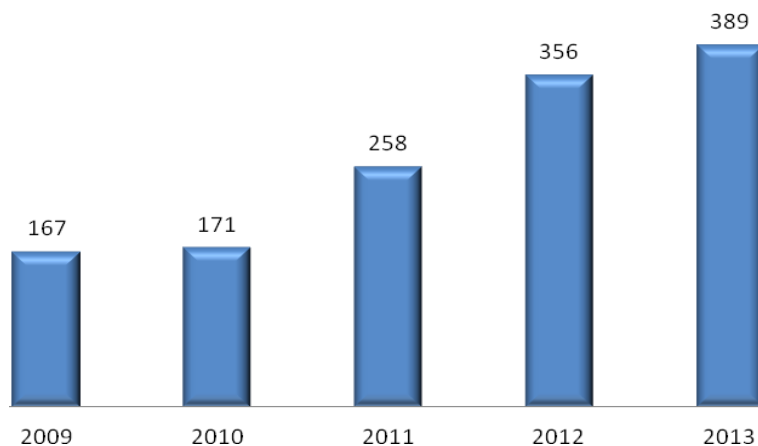
Statistiky v oblasti soudního přezkumu vykazovaly 42procentní nárůst pravomocně ukončených soudních řízení v roce 2013. Procento úspěšnosti ÚOHS v soudním přezkumu bylo vzhledem k celkovému počtu vydaných rozhodnutí 98,7 procenta.

Celkový počet žalob podaných ke Krajskému soudu v Brně byl 56. Kasačních stížností podaných k Nejvyššímu správnímu soudu bylo 20. Počet pravomocně

⁷⁵ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf [cit. 2015-02-25]

ukončených soudních řízení v obou stupních byl 34, z toho v 18 případech bylo rozhodnutí ÚOHS potvrzeno a v 16 případech bylo zrušeno.⁷⁶

Graf 10: Počet podaných rozkladů

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-23]

Na grafu č. 10 můžeme pozorovat, jak počet podaných rozkladů rostl v průběhu sledovaného období. V roce 2013 dosáhl počet podaných rozkladů čísla 389, což je v porovnání s rokem 2009 více než dvojnásobný nárůst.

6.8 Významná tržní síla

Dohled nad dodržováním zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, vykonává ÚOHS od 1. února 2010. Účelem zákona je ochrana hospodářské soutěže ve specifickém prostředí dodavatelsko-odběratelských vztahů nedominantních soutěžitelů v potravinářském sektoru.

V roce 2013 dostal Odbor kontroly tržní síly deset podnětů, z toho bylo sedm týkajících se výkladu některých pasáží zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití. Vyřídil celkem sedm žádostí o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím, v platném znění, a zahájil jedno správní řízení pro možné porušení zákona č. 395/2009 Sb., které bylo následně sloučeno s již probíhajícím správním řízením S304/2010.

⁷⁶ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf [cit. 2015-02-25]

Během roku 2013 vedl odbor najednou pět správních řízení, z nichž bylo pravomocně ukončeno jedno správní řízení zahájené v roce 2010. V roce 2013 byla uložena jedna sankce, a to ve výši 22 130 000 Kč.⁷⁷

6.8.1 Významný případ porušení v oblasti významné tržní síly

Rozhodnutí ve věci Kaufland Česká republika v.o.s. je prvním pravomocným sankčním rozhodnutím v oblasti významné tržní síly, navíc aprobované druhou správní stolicí. Rozhodnutí předsedy Úřadu má pro další fungování odboru kontrolní tržní síly podstatný význam, protože potvrzuje přístup prvostupňového orgánu při aplikaci zákona založené na tzv. absolutním konceptu vnímání tržní síly. Absolutní koncept vychází z toho, že jakmile je ve správním řízení prokázáno, že účastník řízení (odběratel) má k dispozici významnou tržní silou, disponuje jí vůči všem dodavatelům bez výjimky a Úřad nemusí posuzovat každý smluvní vztah mezi dodavatelem a odběratelem zvlášť.

Úřad se v tomto správním řízení věnoval několika přečinům: sjednáváním a uplatňováním lhůt splatnosti delší než 30 dnů, sjednáváním poplatku ve výši 4 % z hodnoty pohledávky v případě, že dodavatel pohledávku postoupí třetí straně a sjednáváním skonta ve výši 0,5 % z hodnoty předčasně uhrazené pohledávky za každý započatý týden její předčasné úhrady.

Společnost Kaufland v roce 2010 a 2011 s více než 50 % svých dodavatelů sjednala a realizovala lhůty splatnosti delší než 30 dnů, čímž porušila ustanovení zákona, který pro úhrady pohledávek stanovuje lhůty splatnosti maximálně 30 dnů. Nedodržování zákonných lhůt splatnosti Úřad posoudil jako přečin, jehož negativní dopad byl směřován hlavně vůči dodavatelům. Dodavatelé, vůči kterým lhůty splatnosti nebyly dodržovány, museli vynakládat více finančních prostředků na zajištění svého cash flow, oproti dodavatelům, vůči kterým byly zákonné lhůty dodržovány. Tím byli v hospodářské soutěži znevýhodněni.

Dalším přestupkem řešeným v tomto správním řízení bylo sjednání poplatku za postoupení pohledávky třetí straně, včetně požadování úhrady nákladů na postoupení, který společnost Kaufland sjednala s převážnou většinou svých dodavatelů. Tento poplatek měl

⁷⁷ *Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-25]

sám o sobě odrazující účinek na dodavatele, protože je omezoval v možnosti uplatnit bez sankcí své právo postoupit pohledávku a řídit své cash flow podle vlastních potřeb.

Společnost Kaufland zároveň uzavřela s většinou dodavatelů smluvní ustanovení o platbě skonta ve výši 0,5 % za každý započatý týden předčasné úhrady pohledávky, která byla realizována na žádost dodavatele. Úřad dospěl k závěru, že takový způsob výpočtu mohl vést a v některých případech vedl k neúměrné výši výsledného skonta. Obě jednání, tj. poplatek za postoupení pohledávky a skonto, Úřad vyhodnotil jako jeden přečin představující porušení zákona o významné tržní síle, spočívající ve stanovení smluvních podmínek, které budoucí jednání dodavatelů ovlivňovaly ve prospěch společnosti Kaufland, ale na úkor dodavatelů.

Za výše uvedená protiprávní jednání byla společnosti Kaufland udělena pokuta ve výši 22 130 000 korun. Datum nabytí právní moci bylo stanoveno na 23. 10. 2013. Případ však byl dále postoupen ke Krajskému soudu v Brně, k němuž společnost Kaufland podala žalobu.⁷⁸

6.9 Informační činnost

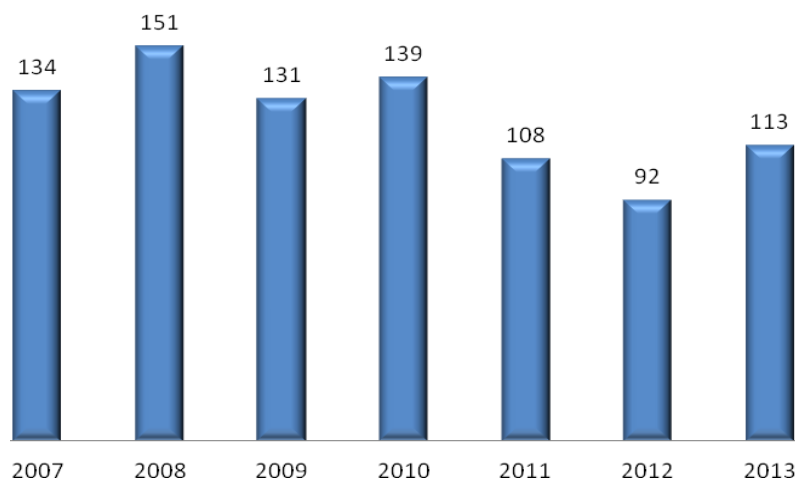
Transparentnost je jednou z nejdůležitějších priorit Úřadu. Odbornou i širší veřejnost Úřad oslovuje zejména informacemi zveřejňovanými na internetových stránkách www.uohs.cz a prostřednictvím médií, kterým pravidelně poskytuje tiskové zprávy o své rozhodovací činnosti i ostatních aktivitách. V roce 2013 vydal Úřad 113 tiskových zpráv (viz graf 11), z toho z oblasti hospodářské soutěže 38, veřejných zakázek 49 a veřejné podpory 26.

Monitoring médií zaznamenal v roce 2013 celkem 9028 článků a zpráv o Úřadu. Medializace Úřadu výrazně souvisí s prošetřovanými kauzami (99 % příspěvků), což je důvodem převážně neutrálně laděné publicity (97 %). Nejčetnější publicita se objevila v souvislosti se šetřením veřejné zakázky ČEZ na dostavbu Jaderné elektrárny Temelín. Nejvíce příspěvků a nejsilnější mediální dopad však měla kauza spojená s problematikou systému výplaty sociálních dávek, rozprostřená do publicity během celého roku. Z pohledu tematické struktury publicity se média nejvíce zaměřovala na správní činnost spojenou s veřejnými zakázkami a spojováním soutěžitelů. Nejvíce medializovanými fúzemi se stalo

⁷⁸ *Výroční zprávy - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf [cit. 2015-02-25]

převzetí několika firem společností Agrofert. Pozici neaktivnějšího média obhájila Mladá fronta Dnes, mezi televizními kanály ČT1 a ČT2 a neaktivnější rozhlasovou stanicí bylo ČRo Radiožurnál.

Graf 11: Počet vydaných tiskových zpráv

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – Výroční zpráva 2013 [cit. 2015-02-28]

Na výše zobrazeném grafu můžeme vidět počet vydaných tiskových zpráv v jednotlivých letech. Zobrazovaným obdobím jsou roky 2007 až 2013. Z těchto let byl nejvyšší počet vydaných tiskových zpráv v roce 2008, kdy jich bylo vydáno 151. Naopak nejméně jich bylo vydáno v roce 2012, kdy jejich počet dosahoval čísla 92. V zobrazeném období nelze pozorovat žádný výrazný výkyv.

ÚOHS vydal v roce 2013 také tři informační listy. První číslo nazvané Veřejné zakázky, druhé číslo věnováno tématu významné tržní síly a třetí list věnovaný institutu leniency a narovnání.⁷⁹

⁷⁹ *Výroční zpráva - ÚOHS – Výroční zpráva 2013.* [online] URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf> [cit. 2015-02-28]

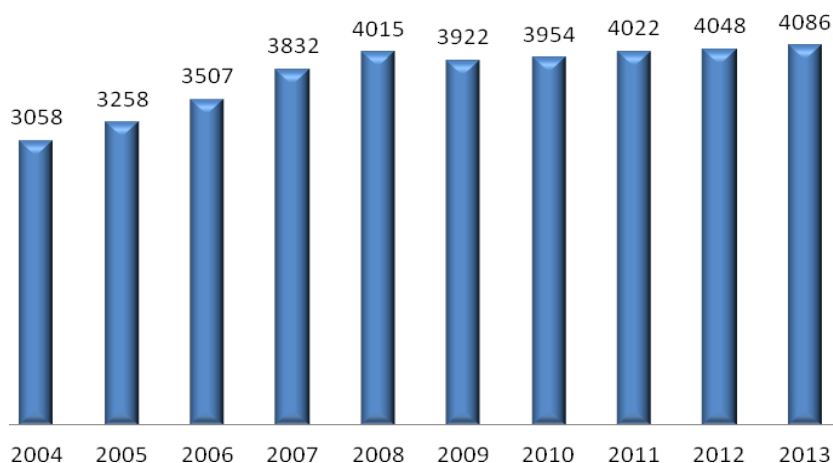
7 Porovnání vzájemného působení HDP s počtem a výší pokut udělených ÚOHS ve vybraných odvětvích

V této části diplomové práce bude cílem zjistit, zda existuje závislost nebo vzájemné působení mezi hrubým domácím produktem (dále HDP) a počtem a výší udělených pokut ÚOHS ve vybraných odvětvích. Zvolená odvětví, se kterými bude srovnáváno HDP, jsou telekomunikace a odvětví energií, do kterých byla zahrnuta distribuce elektřiny, zemního plynu a vody. Snahou bude prokázat nebo vyvrátit existující závislost výše HDP na množství subjektů, které v daných letech porušily hospodářskou soutěž.

7.1 Přehled výše a vývoje HDP v období 2004-2013

Pro srovnání bylo vybráno období deseti let, a to od roku 2004 do roku 2013. Pro zmíněné období se dala data dobře vyhledat na stránkách Českého statistického úřadu. Rok 2014 nebyl zahrnut z důvodu neúplných dat, díky kterým by mohly být informace zkresleny. Na grafu č. 12 můžeme vidět výši HDP v miliardách korun v jednotlivých letech (v běžných cenách).

Graf 12: Hrubý domácí produkt v mld. Kč (v běžných cenách)

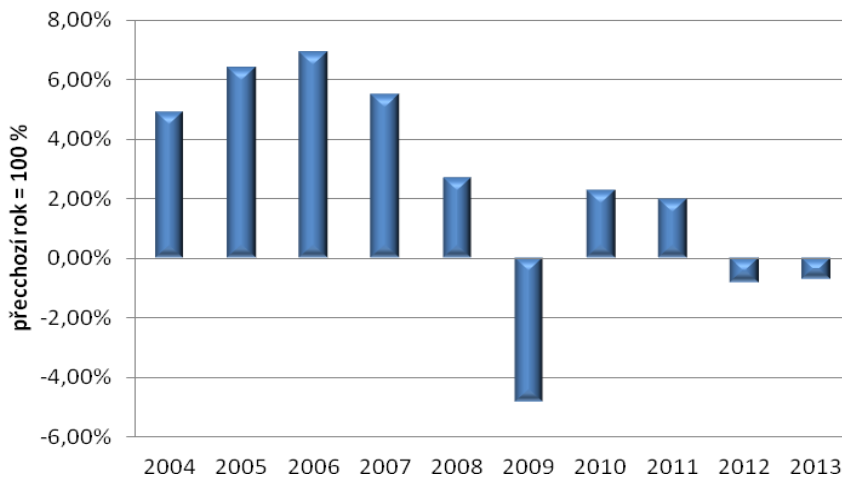

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ČSÚ, *Česká republika od roku 1989 v číslech*, [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320181-14>

Z grafu, vyjádřeném v peněžních jednotkách, je viditelné, že česká ekonomika od roku 2004 postupně rostla a pokles v roce 2009 je způsoben světovou hospodářskou krizí.

Viditelnější vývoj HDP můžeme pozorovat na grafu č. 13, kde je vývoj (růst či pokles) zobrazen v procentech.

Graf 13: Vývoj hrubého domácího produktu v ČR (ve stálých cenách)

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ČSÚ, *Česká republika od roku 1989 v číslech*, [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320181-14>

V roce 2009 byl meziroční pokles o 4,8 %. Graf odpovídá vývoji české ekonomiky, kde po poklesu z důvodu hospodářské krize, následoval pozvolný růst.

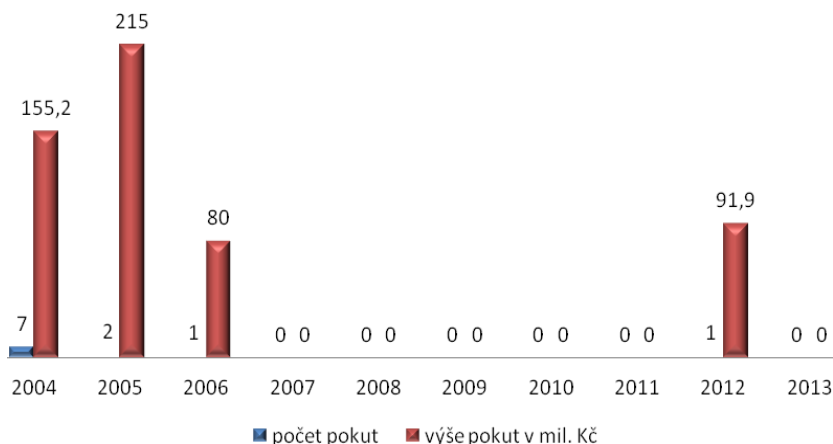
7.2 Porušení hospodářské soutěže v odvětví telekomunikací v období 2004-2013

Ve vybraném odvětví telekomunikací bylo v letech 2004 až 2013 sledováno, kolik bylo v jednotlivých letech uděleno pokut ÚOHS a jaké celkové výše pokuty dosahovaly. Nejvíce pokut v daném odvětví bylo uděleno v roce 2004 (viz graf č. 14), kdy jejich počet dosahoval čísla 7. Celková výše za tyto pokuty dosahovala 155,2 miliónů korun. Nejvyšší pokuty byly ale uděleny o rok později, tedy v roce 2005 bylo zaznamenáno udělení dvou pokut v celkové výši 215 miliónů korun.

Vzhledem ke zjištěným údajům (viz graf č. 14) lze říci, že lze pozorovat trend snižování porušování hospodářské soutěže. Nejvíce pokut bylo Úřadem uděleno v roce 2004, naopak v období let 2007 až 2013 byla udělena pouze jedna pokuta. Lze tedy stanovit, že udělené sankce měly efekt ve snížení porušování soutěže v oboru telekomunikací.

Dále byly také sledovány fúze, neboli spojování soutěžitelů, v tomto odvětví. V letech 2004 až 2013 bylo Úřadem povoleno celkem pět spojení.

Graf 14: Počet udělených pokut a jejich celková výše v oblasti hospodářské soutěže v odvětví telekomunikací v letech 2004-2013

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]

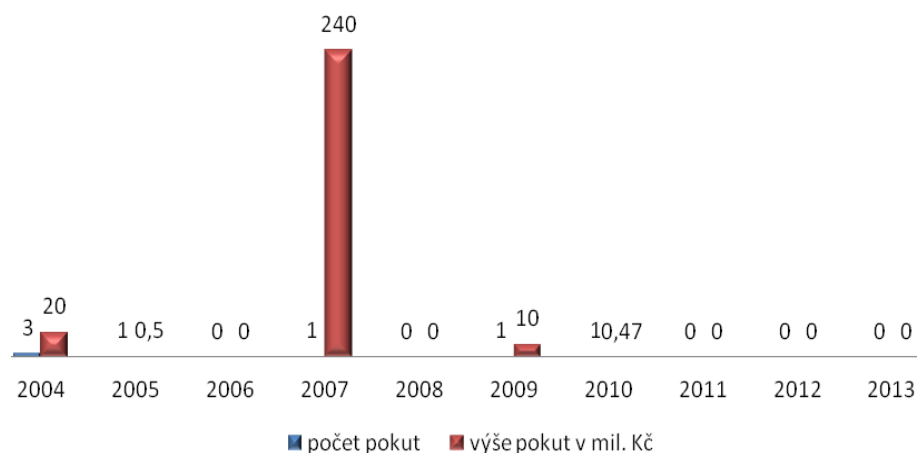
V odvětví telekomunikací byly nejčastěji pokutovány tyto společnosti: Český Telecom a.s. (dnes již Telefónica O2), RadioMobil a.s. (dnes T-mobile Czech Republic a.s.) a UPC Česká republika a.s. Nejčastěji pokutovanou společností z výše uvedených byla firma Český Telecom a.s.

7.3 Porušení hospodářské soutěže v odvětví energií v období 2004-2013

V tomto vybraném odvětví je zahrnuta distribuce elektřiny, zemního plynu a vody. Jako v předešlém sledovaném odvětví i zde byly pozorovány a vyhodnocovány počty a výše pokut v letech 2004 až 2013.

Nejvíce sankcí ze sledovaného období bylo uděleno v roce 2004, kdy počet pokut dosáhl čísla 3 (viz graf č. 15) s celkovou sumou sankcí 20 milionů korun. Ovšem úplně nejvyšší pokutou v tomto odvětví byla pokuta ve výši 240 milionů korun, která byla udělena společnosti RWE Transgas a.s. (v prvostupňovém řízení byla pokuta dokonce ještě vyšší, a to 380 mil. Kč, ale když společnost začala spolupracovat a poskytovat informace, pokuta byla snížena na již zmíněných 240 mil. Kč., ovšem tento případ ještě není zcela uzavřen, protože v průběhu let byly podávány rozklady, následně také rušeny rozhodnutí Úřadu a podávány kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu. Nyní situace vypadá tak, že bylo v prosinci 2014 vydáno Úřadem opakovaně prvostupňové rozhodnutí, ale opět proti němu byl podán rozklad).

Graf 15: Počet udělených pokut a jejich celková výše v oblasti hospodářské soutěže v odvětví energií v letech 2004-2013

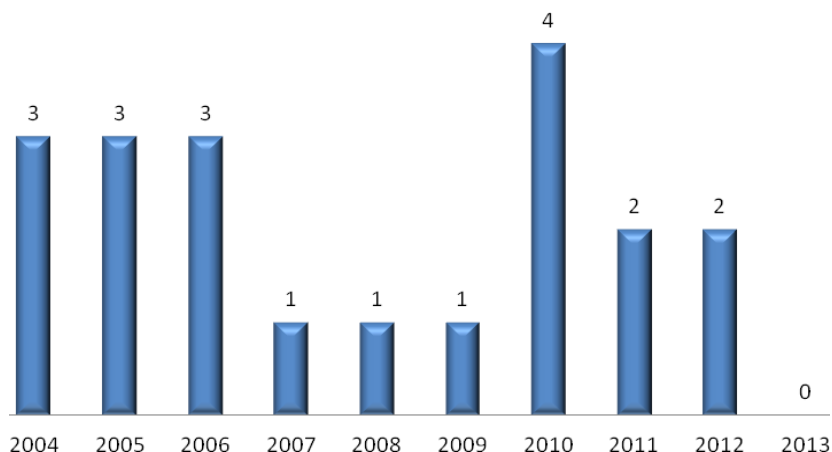
Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]

Z grafu č. 15 lze vyčíst trend poklesu porušování hospodářské soutěže ve sledovaném odvětví. V posledních letech nejsou zaznamenány skoro žádné přestupky proti hospodářské soutěži, poslední byl v pozorovaném období v roce 2010. Můžeme tedy tvrdit, že pokuty, které Úřad uděluje, jsou efektivní a dochází ke snížení porušování hospodářské soutěže.

V odvětví energií byly pokutovány ve sledovaném období tyto společnosti: Pražská energetika a.s., ČEZ a.s., RWE Transgas a.s. a Linde Technoplyn. Jak již bylo výše uvedeno, nejvyšší pokutu v historii tohoto odvětví obdržela firma RWE Transgas a.s.

Na dalším grafu (č. 16) budeme moci sledovat vývoj a počet povolených fúzí v pozorovaném odvětví v letech 2004 až 2013. V každém roce byl zaznamenán minimálně jeden případ povoleného spojení soutěžitelů, kromě roku 2013, kde k žádné fúzi v tomto odvětví nedošlo. Nejvíce spojení bylo v roce 2010. Nejčastěji bylo žádáno o povolení spojení v oblasti vodárenství. Menší vodárny a společnosti byly spojovány do větších celků. Ovšem ne všechny žádosti o spojení byly kladně vyřízeny.

Graf 16: Počet povolených spojení soutěžitelů v odvětví energií v letech 2004-2013

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]

7.4 Zjištění závislosti pomocí Pearsonova korelačního koeficientu

Ke zjištění závislosti mezi HDP a zvolenými odvětvími byl použit výpočet pomocí Pearsonova korelačního koeficientu, který měří sílu lineární závislosti mezi dvěma veličinami. Míru korelace nám pomůže vyjádřit korelační koeficient, který může nabývat hodnot od -1 až po +1. Pokud je hodnota koeficientu -1, značí to zcela nepřímou závislost (tzv. antikorelaci), tedy čím více se zvětší hodnoty v první skupině znaků, tím více se zmenší hodnoty ve skupině druhé. Hodnota koeficientu +1 vypovídá o zcela přímé závislosti. Pokud je koeficient 0 (tzv. nekorelovanost), pak mezi znaky není žádná statisticky zjistitelná lineární závislost.

Tabulka 4: Podkladová data, výpočet Pearsonova koeficientu

rok	HDP [mil. Kč]	telekomunikace [mil. Kč]	energie [mil. Kč]	Pearsonův koeficient	
				telek. / HDP	energ. / HDP
2004	3 058 000	155,2	20	-0,841469817	0,002965146
2005	3 258 000	215	0,5		
2006	3 507 000	80	0		
2007	3 832 000	0	240		
2008	4 015 000	0	0		
2009	3 992 000	0	10		
2010	3 954 000	0	0,47		
2011	4 022 000	0	0		
2012	4 048 000	91,9	0		
2013	4 086 000	0	0		

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]

Jak můžeme z tabulky č. 4 vidět v prvním srovnání závislosti, tedy mezi odvětvím telekomunikací a HDP, nám vyšel koeficient $-0,841469817$, což vypovídá o poměrně silné nepřímé závislosti vybraných pokut v oblasti telekomunikací ve vztahu k výši HDP. Interpretace výsledku je taková, že pokud se ekonomice méně daří (nižší HDP), je uděleno více pokut za porušení hospodářské soutěže.

Druhé srovnání bylo mezi odvětvím energií a HDP, zde vyšel koeficient $0,002965146$, což vypovídá o nekorelovanosti dat, tedy neexistuje závislost udělených pokut v oblasti energií ve vztahu k výši HDP. Výsledek lze interpretovat tak, že udělené pokuty v oblasti energií se neodvíjejí od výše HDP.

V příloze č. 2 nalezneme graf srovnání HDP a odvětví dohromady. Graf je zobrazen v logaritmickém měřítku, aby byly patrné a viditelné hodnoty u sloupců odvětví.

V příloze č. 3 nalezneme tabulku, která je podkladem pro graf srovnání HDP a odvětví dohromady v lineárním měřítku, který je umístěn v příloze č. 4. Na grafu je vidět vývoj HDP a k tomu jsou vyjádřeny sloupce, které vyjadřují výši pokut.

7.5 Shrnutí výsledků v pozorovaných oblastech

Po prozkoumání a zanalyzování odvětví telekomunikací a energií bylo dospěno k závěru, že nejvíce porušení hospodářské soutěže se stalo v letech 2004-2007. V tomto období jsme mohli také pozorovat kladný a rostoucí trend HDP. Ovšem v další etapě růstu HDP, tedy po roce 2009, bylo pozorováno pouze jedno porušení v každém z odvětví.

Na základě vypočtení Pearsonova korelačního koeficientu lze říci, že mezi HDP a odvětvím telekomunikací je nepřímá závislost, tedy pokud se ekonomice daří méně a HDP se nachází v nižších hodnotách, společnosti mají tendenci více porušovat hospodářskou soutěž a je uděleno více pokut. Mezi HDP a odvětvím energií je nekorelovanost, tedy neexistuje závislost udělených pokut v oblasti energií. Lze tedy uvažovat o tom, že existuje možnost, že výše pokut je závislá na HDP, ale rozhodně není výše HDP závislá na výši pokut.

8 Závěr

Politika hospodářské soutěže je nedílnou součástí hospodářské politiky každého státu. Hlavní funkcí politiky hospodářské soutěže je otevřít pro subjekty na trhu svobodný konkurenční prostor. Často bývá nazývána také termínem antimonopolní politika. Nutnou podmínkou pro fungování trhu je zdravé konkurenční prostředí, které má na hospodářství pozitivní vliv. Neexistuje však síla, která by sama od sebe konkurenci prosazovala a dlouhodobě ji udržovala, proto je zde nutná úloha státu. V České republice je hlavním nositelem antimonopolní politiky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále ÚOHS), a to od roku 1991. ÚOHS funguje jako rozhodčí a stará se o to, aby se všechny subjekty chovaly podle stejných pravidel.

Na trhu existují struktury, které mají tendence narušovat hospodářskou soutěž. Lze do nich zařadit monopol, oligopol a dominantní postavení. Monopol nelze od reálného trhu oddělit a jedná se o situaci, kdy na straně nabídky vystupuje jediný výrobce. Rozlišujeme zde přirozený monopol a umělý monopol. Dalším zmíněným typem struktury je oligopol, který se vyznačuje zpravidla přítomností několika silných ekonomicky i právně nezávislých subjektů na trhu, jejichž společný podíl je převažující vůči jiným soutěžitelům na trhu.

Existuje několik forem narušení soutěže. Řadíme sem vznik kartelů, zneužití dominantního postavení, slučování podniků a nekalou soutěž. Kartelové dohody můžeme dále rozdělit na horizontální, vertikální, smíšené a diagonální. Zneužití dominantního postavení na trhu patří mezi nejčastěji vyskytovanou formu narušení soutěže. Naproti tomu každé slučování podniků by mělo být uskutečněno s povolením ÚOHS, jinak hrozí subjektům vysoké pokuty.

Sankce uděluje ÚOHS za porušení hospodářské soutěže a můžeme je rozčlenit na peněžité sankce (pokuty), opatření k nápravě a sankce procesní. Pokuty mohou být udělovány i opakovaně, tedy při každém porušení soutěže. Přesná výše pokut není zákonem stanovena. Peněžité sankce se skládají ze dvou složek, a to z represivní a preventivní. Nápravná opatření mají potrestat účastníky tím, že musí být odstraněn závadný stav a nepříznivé důsledky protisoutěžního jednání. Posledním typem jsou sankce procesní, které se udělují za neposkytování požadovaných informací a podkladů souvisejících s vyšetřováním protisoutěžního jednání.

ÚOHS je ústředním orgánem státní správy pro podporu a ochranu hospodářské soutěže proti jejímu nedovolenému omezování. Působnost Úřadu je vymezena zákonem č. 273/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Ve své rozhodovací činnosti je nezávislý a jeho pravomocná rozhodnutí jsou přezkoumatelná soudem. V čele Úřadu stojí předseda, kterého na návrh vlády jmenuje prezident republiky na funkční období šesti let maximálně dvakrát za sebou. Díky novele zákona o veřejných zakázkách musel být v roce 2012 výrazně navýšen počet zaměstnanců Úřadu až na hranici 200 pracovníků. Konkrétní počet zaměstnanců k datu 31. 12. 2013 byl 214.

Velmi důležitou prioritou Úřadu je transparentnost. K jejímu naplnění využívá hlavně své internetové stránky www.uohs.cz, kde jsou informace průběžně aktualizovány a nalezneme zde tiskové zprávy, informační listy a výroční zprávy.

V tzv. Leniency programu Úřad účastníkům kartelů nabízí shovívavost a případně i možnost neudělení pokuty. Soutěžitel ale musí kartel ohlásit a poskytnout k němu veškeré dostupné informace a důkazy. Pro udělení plné imunity je důležité, aby účastník kartelů přišel za ÚOHS jako první. Další možností, kterou Úřad nabízí, je alternativní řešení soutěžních problémů. Jedná se o soubor nástrojů, které v různých fázích vyšetřování případu umožňují rychlejší odstranění soutěžního problému.

Velmi zajímavé bylo zkoumat a analyzovat činnost samotného Úřadu. Rok 2013 byl pro Úřad velmi „produktivní“, a to zejména v oblasti veřejných zakázek, kde je zaznamenán největší nárůst správních řízení. Podrobněji byla popsána oblast zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení, spojování soutěžitelů, udělených sankcí, veřejných zakázek a významné tržní síly. Jednotlivé oblasti byly analyzovány za období let 2009 – 2013.

V oblasti zakázaných dohod došlo k mírnému nárůstu v počtu zahájených správních řízení v letech 2012 a 2013. U zneužití dominantního postavení nelze pozorovat žádný prudký nárůst nebo pokles zahájených řízení. V oblasti spojování soutěžitelů vydal Úřad v roce 2013 celkem 33 prvostupňových rozhodnutí. Nejvyšší objem uložených sankcí v I. stupni správního řízení byl v roce 2012, kdy Úřad rozdál pokuty celkem za 190 miliónů korun.

Oblast veřejných zakázek je velmi sledovaná, neboť v ní dochází velmi často k porušování. Nejčastějšími prohřešky, které musí Úřad řešit, jsou případy, kdy zadavatel

vybere zhotovitele bez vypsání výběrového řízení, anebo když je ve výběrovém řízení vypsán požadavek, který je jasně diskriminační vůči ostatním účastníkům, protože zadavatel nechce, aby se zúčastnili. Počet zahájených prvostupňových správních řízení u veřejných zakázek zaznamenal největší nárůst ze všech oblastí, mezi roky 2009 a 2013 je více než 100 % nárůst. Nejvyšší udělená pokuta v roce 2013 byla pro společnost České dráhy, a.s., a to ve výši 25 milionů korun.

Poslední část práce se zabývala porovnáním, zda existuje vzájemné působení HDP s počtem a výší pokut udělených ÚOHS ve vybraných odvětvích. Pro srovnávání byla vybrána odvětví telekomunikací a energií. Snahou bylo prokázat nebo vyvrátit existující závislost výše HDP na množství subjektů, které v daných letech porušily hospodářskou soutěž. Pro srovnání bylo vybráno období deset let, a to od roku 2004 do roku 2013.

Ke zjištění závislosti byl použit výpočet pomocí Pearsonova korelačního koeficientu, který měří sílu lineární závislosti mezi dvěma veličinami. V prvním srovnání mezi odvětvím telekomunikací a HDP vyšel koeficient $-0,841469817$, což vypovídá o poměrně silné nepřímé závislosti a znamená to, že pokud se ekonomice méně daří, je uděleno více pokut za porušení hospodářské soutěže. Ve druhém srovnání mezi odvětvím energií a HDP vyšel koeficient $0,002965146$, což vypovídá o nekorelovanosti dat, tedy že neexistuje závislost udělených pokut v oblasti energií ve vztahu k výši HDP. Udělené pokuty v oblasti energií se tedy neodvíjejí od výše HDP.

Lze tedy uvažovat o tom, že existuje možnost, že výše pokut je závislá na HDP, ale rozhodně není výše HDP závislá na výši pokut. Dále můžeme říci, že v obou sledovaných odvětvích došlo ke snížení počtu porušování hospodářské soutěže a že udělované sankce jsou efektivní.

9 Seznam literatury

- BEDNÁŘ, J. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha: C. H. Beck, 2005. 625 s. ISBN 80-7179-428-7.
- BUREŠ, V. *Teorie antimonopolní regulace. Analýza vybraných oblastí*. Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7248-479-9.
- FIALOVÁ, H. *Malý ekonomický výkladový slovník*. 8. vyd., Praha: A plus, 2007. 208 s. ISBN 978-80-903804-0-0.
- FUCHS, K., TULEJA, P. *Základy ekonomie*. 2. vyd., Praha: Ekopress, 2005. 347 s. ISBN 80-86119-94-7
- HOLMAN, R. *Ekonomie*. 5. vyd., Praha: C. H. Beck, 2011. 691 s. ISBN 978-80-7400-006-5.
- KASAN, J. *Cenová politika a politika hospodářské soutěže*. 1. vyd., Praha: Ediční oddělení VŠE Praha, 1994. 166 s. ISBN 80-7079-245-0.
- KINDL, J. *Kartelové a distribuční dohody. Teorie a praxe*. 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2009. 323 s. ISBN 978-80-7400-136-9.
- KLIKOVÁ, CH., KOTLÁN, I. a kol. *Hospodářská politika*. 3. vyd., Ostrava: Sokrates, 2012. 293 s. ISBN 978-80-86572-76-5.
- MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2012. 645 s. ISBN 978-80-7400-424-7.
- RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Kartelové dohody*. 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2009. 369 s. ISBN 978-80-7400-016-4.
- SLANÝ, A., FRANC, A. *Hospodářská politika*. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. 2004. 122 s. ISBN 80-210-3476-9.
- SLANÝ, A. a kol. *Konkurenceschopnost ekonomiky (komparace zemí 10CE)*. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2008. 408 s. ISBN 978-80-210-4725-9.
- SLANÝ, A. a kol. *Makroekonomická analýza a hospodářská politika*. 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2003. 375 s. ISBN 80-7179-738-3.

Internetové zdroje

BEDNÁŘ, J. *Činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v letech 1999-2004.* – *ÚOHS* [online]. [2014-12-30]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/download/Publikace/Prehl001.pdf>>

Český statistický úřad – ČSÚ [online]. [2015-03-07]. © Český statistický úřad. URL: <<http://www.czso.cz/>>

Historie Úřadu – ÚOHS [online]. [2014-12-30]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>>

Leniency program – pravidla a výhody nahlášení kartelu – ÚOHS [online]. [2015-01-01]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/leniency-program.html>>

Logo ÚOHS – ÚOHS [online]. [2014-12-30]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/logo-uohs.html>>

Oznámení ÚOHS o alternativním řešení některých soutěžních problémů a odložení věci – ÚOHS [online]. [2015-01-01]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/pravidla-pro-alternativni-reseni-souteznych-problemu.html>>

O Úřadu – ÚOHS [online]. [2014-12-30]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>>

Podnikání na volném trhu je soutěžní hra – ÚOHS [online]. [2014-10-11]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez.html>>

Sbírký rozhodnutí – ÚOHS [online]. [2015-03-08] © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti.html>>

Spojování soutěžitelů – ÚOHS [online]. [2014-12-28]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu.html>>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže – ÚOHS [online]. [2014-10-11]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/>>

Úřad v kostce – ÚOHS [online]. [2014-12-30]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2014/Urad_v_kostce_CZ_web.pdf>

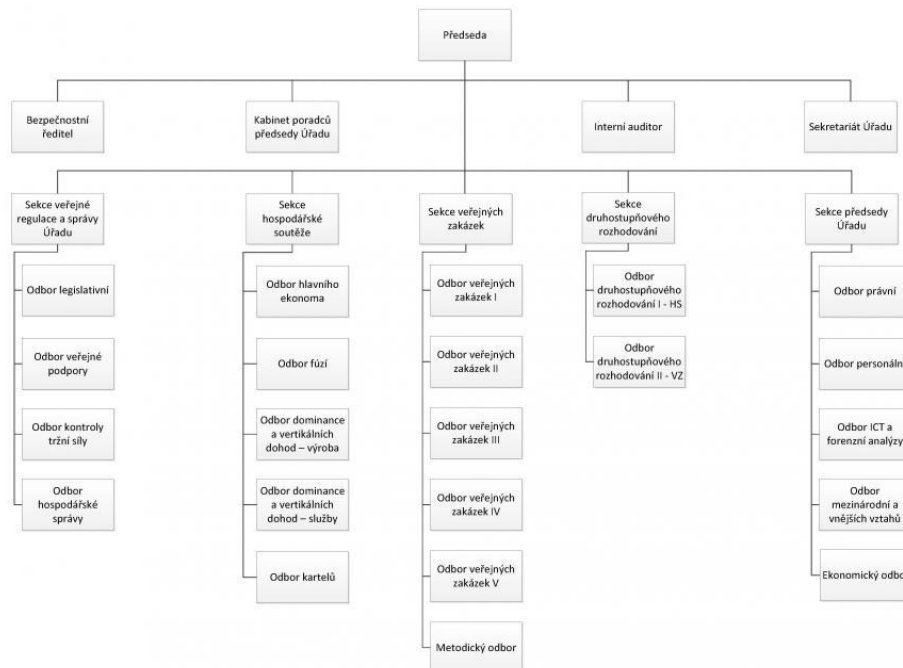
Výroční zpráva 2013 – ÚOHS [online]. [2015-02-15]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <http://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_VZ_2013_final2.pdf>

Vývoj soutěžního práva – ÚOHS [online]. [2015-01-09]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>>

Zakázané dohody a zneužití dominantního postavení – ÚOHS [online]. [2014-10-26]. © Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 2012. URL: <<http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance.html>>

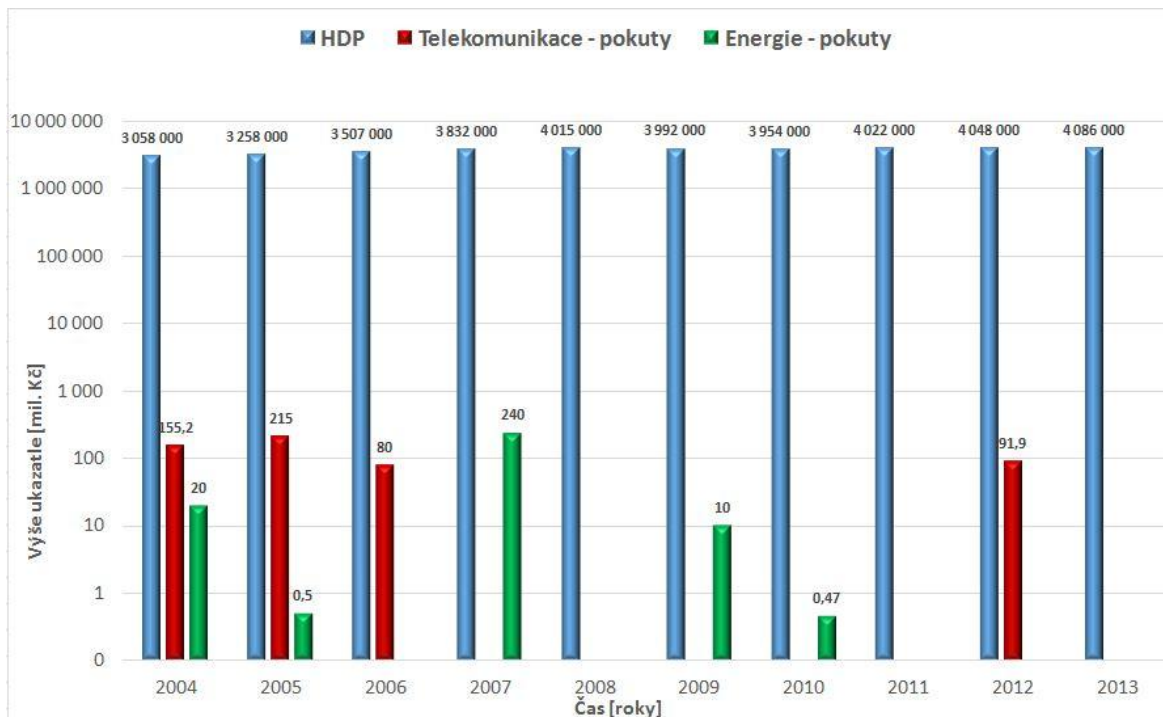
10 Přílohy

Příloha 1: Organizační struktura ÚOHS k datu 31. 12. 2013

Zdroj: <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/organizacni-struktura.html>

Příloha 2: Výše HDP, pokut v telekomunikacích a oblasti energií v ČR za období 2004-2013 (logaritmické měřítko)

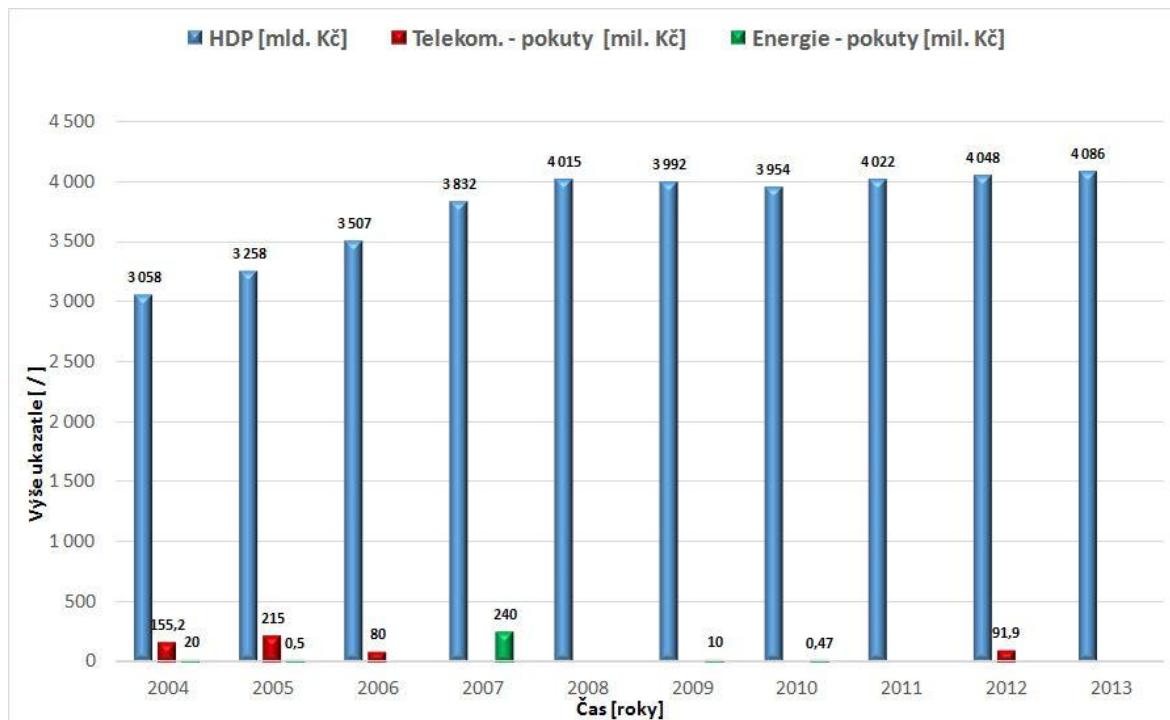
Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]

Příloha 3: Podkladová tabulka pro graf v lineárním měřítku

Pearsonův koeficient					
rok	HDP [mld. Kč]	telekomunikace [mil. Kč]	energie [mil. Kč]	telek. / HDP	energ. / HDP
2004	3 058	155,2	20	-0,841469817	0,002965146
2005	3 258	215	0,5		
2006	3 507	80	0		
2007	3 832	0	240		
2008	4 015	0	0		
2009	3 992	0	10		
2010	3 954	0	0,47		
2011	4 022	0	0		
2012	4 048	91,9	0		
2013	4 086	0	0		

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]

Příloha 4: Výše HDP, pokut v telekomunikacích a oblasti energií v ČR za období 2004-2013 (lineární měřítko)

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ÚOHS – sbírky rozhodnutí [cit. 2015-03-08]